

Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : Μ. ΙΓΓΛΕΣΗ - ΒΕΝΙΕΡΗ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: «ΟΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΟΙ
ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΑΛΥΜΝΟΥ»

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ :
ΜΑΜΑΚΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Α.Μ. 4135
ΜΑΜΑΚΑ ΕΙΡΗΝΗ Α.Μ. 4143

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	6962
----------------------	------

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίδες
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ	3
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	3
A. ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	4
1. Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	4
1.1 Εξωτερικός – Εσωτερικός τουρισμός	4
1.2 Μέσα μεταφοράς	5
1.3 Περιοχές έλξης τουριστικής κίνησης στον Ελλαδικό χώρο	6
1.4 Διαχρονική διακύμανση και εποχικότητα τουριστικής κίνησης στον Ελλαδικό χώρο	6
1.5 Προσφορά του τουριστικού προϊόντος	7
B. ΓΕΝΙΚΑ ΟΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	8
1. ΟΙ ΕΥΡΥΤΕΡΑ ΔΙΑΔΕΔΟΜΕΝΕΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	8
1.1 Γενικός τουρισμός	8
1.2 Μορφωτικός τουρισμός	8
1.3 Τουρισμός εκθέσεων	9
1.4 Τουρισμός υγείας	9
1.5 Τουρισμός άθλησης	9
1.6 Τουρισμός πόλης	9
1.7 Συνεδριακός τουρισμός	9
1.8 Τουρισμός περιπέτειας	10
1.9 Οικογενειακός τουρισμός	10
1.10 Τουρισμός τρίτης ηλικίας	10

1.11 Τουρισμός χειμερινών σπορ	10
1.12 Αγροτικός τουρισμός	11
1.13 Χρονομεριστικός τουρισμός	11
1.14 Θρησκευτικός τουρισμός	11
1.15 Λαϊκός τουρισμός	11
1.16 Κοσμοπολίτικος τουρισμός	12
1.17 Τουρισμός αναπήρων	12
Γ. ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ – ΓΕΝΙΚΑ	14
1. Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ	14
2. ΟΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ	16
2.1 Αστυπάλαια	17
2.2 Κάρπαθος	18
2.3 Κάσος	18
2.4 Καστελόριζο	19
2.5 Κως	19
2.6 Λέρος	20
2.7 Νίσυρος	21
2.8 Πάτμος	21
2.9 Χάλκη	22
2.10 Τήλος	22
2.11 Λειψοί	22
2.12 Σύμη	23
2.13 Ρόδος	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	25
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΑΛΥΜΝΟΥ	25
ΣΤΙΧΟΙ ΤΟΥ ΣΚΕΥΟΥ ΖΕΡΒΟΥ	26
1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	27
2. ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	32
3. ΕΘΙΜΑ – ΚΑΛΥΜΝΟΣ	34

4. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΔΙΚΤΥΟ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	36
4.1 Δίκτυο οδικών συγκοινωνιών	36
4.2 Δίκτυο επικοινωνιών	36
5. ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΔΥΝΑΜΗ	39
6. ΚΛΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ	40
7. ΒΑΘΜΟΣ ΥΠΑΡΞΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΠΟΣΟΤΙΚΗΣ + ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ)	41

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ **42**

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΛΥΜΝΟΥ **42**

1. ΟΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΤΗΣ ΚΑΛΥΜΝΟΥ	43
1.1 Αναρρίχηση	45
1.2 Κατάδυση	48
1.3 Πεζοπορία – Trekking	52
1.4 Δημιουργία του πρώτου καταδυτικού πάρκου	54
1.5 Θεραπευτικός – Ιαματικός τουρισμός	56
1.6 Οικολογικός τουρισμός – Το γεράκι Μαυροπετρίτης	58
1.7 Συνεδριακός τουρισμός	60
1.8 Σπήλαια	62
1.9 Μουσεία	62
1.10 Μνημειακός τουρισμός – Κάστρα	67
1.11 Θρησκευτικός – Εκκλησιαστικός τουρισμός	70
1.12 Θαλάσσιος τουρισμός – Ιστιοπλοΐα	72
1.13 Τουρισμός τρίτης ηλικίας	74

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ **75**

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ **75**

1. ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ	76
2. ΝΕΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	77
3. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	78

4. ΑΝΑΡΡΙΧΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΔΥΣΕΙΣ	80
5. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	81
6. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	82
7. ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	83
8. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	84
9. TOUR OPERATORS	85
10. INTERNET ΚΑΙ TOUR OPERATORS	86
11. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ	87
12. ΣΠΗΛΑΙΑ ΚΑΙ ΚΑΣΤΡΑ	89
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	90
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	91
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	101

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Μετά από τέσσερα χρόνια σπουδών στο ΑΤΕΙ ΠΑΤΡΩΝ στη σχολή Διοίκηση και Οικονομία ,του τμήματος Διοίκησης Τουριστικών Επιχειρήσεων και στο τελευταίο στάδιο των σπουδών αυτών επωμιστήκαμε το έργο της παρουσίασης των εναλλακτικών μορφών και των συνεπειών τους στην τουριστική ανάπτυξη της περιοχής Καλύμνου. Αυτό λοιπόν είναι το θέμα που πραγματευόμαστε στις σελίδες που ακολουθούν. Μέσα από την πτυχιακή αυτή εργασία έχουν μελετηθεί όλα τα απαραίτητα γι' αυτήν την εργασία στοιχεία. Κατ' αρχήν γίνεται μια εμπεριστατωμένη παρουσίαση του νησιού στο οποίο μελετάμε τις ειδικές μορφές τουρισμού.

Η Κάλυμνος βρίσκεται στο Νοτιοανατολικό Αιγαίο ανάμεσα στη Λερό και την Κω. Είναι το τέταρτο σε μέγεθος νησί των Δωδεκανήσεων με έκταση Πέλαγος και στα Δυτικά το Ικάριο Πέλαγος. Περιβάλλεται από πολλά μικρά νησάκια άλλα κατοικημένα και άλλα ακατοίκητα. Έχει κοντά στους 16000 κατοίκους περισσότεροι από τους οποίους διαμένουν στην Πόθια, την πρωτεύουσα της Καλύμνου. Είναι πασίγνωστη σαν το νησί των σφουγγαράδων.! Είναι ένα νησί που δεν έχει παρουσιάσει ακόμα μόλυνση, ένα νησί προσεγμένο που δεν έχει ακόμα φτάσει στη φέρουσα ικανότητα του. Είναι ένας πολύ εύκολος στόχος για τουρισμό τόσο από τους Έλληνες όσο και από αλλοδαπούς τουρίστες που θέλουν να απολαύσουν τις διακοπές τους σ' ένα όμορφο, ήσυχο και ταυτόχρονα ενδιαφέρον μέρος.

Τα τελευταία χρόνια η Κάλυμνος ανακαλύφθηκε τουριστικά. Τα άγρια τοπία με τους επιβλητικούς βραχώδης όγκους τραβούν την προσοχή του επισκέπτη και προσφέρονται για αναρρίχηση, ένα άθλημα ιδιαίτερα διαδεδομένο στο νησί, αλλά και για ορειβατικές και περιπατικές διαδρομές. Παρόλα αυτά η θάλασσα υπήρξε ανέκαθεν το κυρίαρχο στοιχείο ζωής του τόπου. Το νησί των σφουγγαράδων

χρωστά στον πλούσιο βυθό του Αιγαίου τη φήμη του γι' αυτό και αποτελεί αγαπημένο προορισμό των φίλων της κατάδυσης και του ψαροντούφεκου. Οι θεραπευτικές ιδιότητες του νερού στην περιοχή των θερμών προσφέρονται ως χώρος θεραπείας για ασθένειες που έχουν σχέση με ρευματισμούς. Αξίζει επίσης να επισκεφτεί κάποιος τα μουσεία της πόλης, το αρχαιολογικό μουσείο, φιλοξενεί αξιόλογα ευρήματα από τη νεολιθική εποχή μέχρι τη ρωμαϊκή. Το Ναυτικό Μουσείο στο οποίο μπορεί να δει κάποιος εκθέματα από τη ζωή των σφουγγαράδων και τα έθιμα των Καλύμνιων. Ανάλογο ενδιαφέρον παρουσιάζουν και οι σπηλιές με μεγάλο αρχαιολογικό και σπηλαιολογικό ενδιαφέρον. Έντονο είναι και το θρησκευτικό στοιχείο στους ντόπιους και αυτό διαφαίνεται από το πλήθος των μοναστηριών και γραφικών εκκλησιών.

Μέσα στην τόσο ενδιαφέρουσα και επιμορφωτική αναζήτηση που κάναμε εμείς οι δύο παρουσιάστριες γύρω από τις εναλλακτικές μορφές και τις συνέπειες στην τουριστική ανάπτυξη της Καλύμνου, νιώθουμε την υποχρέωση να ευχαριστήσουμε την εισηγήτρια της πτυχιακής αυτής εργασίας Κα Βενιέρη – Ιγγλέση, για την ουσιαστική βοήθεια που μας παρείχε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

A. ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Ο τουρισμός αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους κλάδους της οικονομικής δραστηριότητας, η συμβολή του οποίου είναι σημαντικότερη για την ελληνική οικονομία. Στην Ελλάδα σύμφωνα με τις προβλέψεις του Παγκόσμιου Συμβουλίου Τουρισμού και Ταξιδιών (WTTC), ο τουριστικός τομέας αναμένεται να συμβάλλει με το 16,7% στη διαμόρφωση του Α.Ε.Π. της χώρας κατά το έτος 2001. Η Ελλάδα σύμφωνα με τα στοιχεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού, καταλαμβάνει την 15^η θέση μεταξύ των δημοφιλέστερων προορισμών παγκοσμίως.

Με τον όρο τουρισμός σήμερα νοείται η πολυσύνθετη επιχειρηματική δραστηριότητα της μεταφοράς, διαμονής, εξυπηρέτησης, επιμόρφωσης και διασκέδασης των τουριστών.

1. Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1.1 Εξωτερικός τουρισμός – Εσωτερικός τουρισμός

Ο τουρισμός μπορεί να διαχωριστεί σε δύο βασικές κατηγορίες ανάλογα με την προέλευση των τουριστών: στον εξωτερικό και στον εσωτερικό τουρισμό. Ο εξωτερικός τουρισμός αποτελείται από αλλοδαπούς τουρίστες που εισέρχονται στην Ελλάδα για τουρισμό, ο εσωτερικός τουρισμός αντίστοιχα αποτελείται από ημεδαπούς οι οποίοι μετακινούνται εντός της χώρας για τουριστικούς σκοπούς.

Στον παρακάτω πίνακα αναφέρεται ο συνολικός αριθμός διανυκτερεύσεων από το 2001 έως το 2003 ανάλογα με τον τόπο προέλευσης των τουριστών.

Σύμφωνα λοιπόν με τα στοιχεία της EUROSTAT έχουμε τα εξής:

ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ – ΗΜΕΔΑΠΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ			
	2001	2002	2003
ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ	44.132	40.953	40.408
ΗΜΕΔΑΠΩΝ	13.615	13.514	14.095
ΣΥΝΟΛΟ	57.747	54.467	54.503

Πίνακας 1. Διανυκτερεύσεις Αλλοδαπών – Ημεδαπών τουριστών

1.2 Μέσα μεταφοράς

Όσον αφορά τα μεταφορικά μέσα που χρησιμοποιούνται, το αεροπλάνο προηγείται στις προτιμήσεις των αλλοδαπών τουριστών όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα.

ΑΦΙΞΕΙΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΚΑΤΑ ΜΕΣΟ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ							
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ	7.496.435	8.822.774	8.479.232	7.638.659	8.147.921	8.645.841	9.961.836
ΘΑΛΑΣΣΙΩΣ	978.258	930.084	840.247	578.044	565.706	834.516	797.106
ΜΕ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΕΣ	500.444	588.912	581.968	548.764	518.164	447.776	441.840
ΟΔΙΚΩΣ	881.316	917.016	773.959	943.209	1.319.946	1.403.983	1.366.338
ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΣ	56.814	42.936	36.739	28.383	36.752	31.706	38.808
ΣΥΝΟΛΟ	9.913.267	11.301.722	10.712.145	9.737.061	10.588.489	11.363.822	12.605.928

Πίνακας 1. Αφίξεις Αλλοδαπών Τουριστών Κατά Μέσο Όρο Μεταφοράς

Αυτό που αξίζει να αναφερθεί είναι η μείωση των εισερχόμενων τουριστών με θαλάσσια και χερσαία μεταφορικά μέσα κατά το 1999

παρά τη συνολική αύξηση των εισερχόμενων τουριστών. Αυτό καθιστά ακόμα πιο έντονη την τάση χρησιμοποίησης αεροπορικών μεταφορών για λόγους τουριστικής μετακίνησης αλλοδαπών στην Ελλάδα.

Όσον αφορά τους ημεδαπούς τουρίστες οι ακτοπλοϊκές και χερσαίες μεταφορές είναι πιο ανταγωνιστικές σε σχέση με τις αεροπορικές λόγω κυρίως του υψηλού κόστους των τελευταίων.

1.3 Περιοχές έλξης τουριστικής κίνησης στον Ελλαδικό χώρο

Στον Ελλαδικό χώρο παρατηρείται μια ανομοιογένεια ως προς την γεωγραφική κατανομή της τουριστικής έλξης τόσο των αλλοδαπών όσο και των ημεδαπών τουριστών.

Η περιφέρεια με την μεγαλύτερη έλξη είναι το Νότιο Αιγαίο, ακολουθούν η Κρήτη, η Αττική, τα νησιά του Ιονίου. Επίσης πρέπει να αναφερθεί η σχεδόν σταθερή πορεία του αριθμού διανυκτερεύσεων στην περιοχή της Αττικής.

1.4 Χρονική διακύμανση και εποχικότητα τουριστικής κίνησης στον Ελλαδικό χώρο

Η τουριστική κίνηση δεν εμφανίζεται σταθερή κατά τη διάρκεια κάθε έτους αλλά παρουσιάζει έξαρση κατά τη θερινή περίοδο. Αυτό οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι η παγκόσμια κοινή γνώμη προβλέπει ότι η Ελλάδα είναι χώρα με έντονο ορεινό ανάγλυφο που προσφέρεται και ως χειμερινός τουριστικός προορισμός.

Ο Αύγουστος είναι ο μήνας με την μεγαλύτερη τουριστική κίνηση και ακολουθείται από τον Ιούλιο, τον Ιούνιο, τον Σεπτέμβριο. Πρέπει να τονιστεί ότι η περίοδος από τον Μάιο έως τον Σεπτέμβριο συγκεντρώνει το 75% περίπου του ετήσιου αριθμού διανυκτερεύσεων. Επίσης παρατηρείται μια σταθερότητα στα μερίδια

κάθε μήνα κατά την περίοδο γεγονός που τονίζει ακόμα περισσότερο την εποχικότητα του φαινομένου των τουριστικών επιχειρήσεων.

1.5 Προσφορά του τουριστικού προϊόντος

Η Ελλάδα κατείχε την 10^η θέση στην Ευρώπη. Το 2000 και την 15^η θέση ανάμεσα στους δημοφιλέστερους προορισμούς σε όλο τον κόσμο το 1999. Κατά συνέπεια ο τουρισμός αποτελεί σημαντική συνιστώσα της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας. Σύμφωνα με στοιχεία του Ο.Ο.Σ.Α. και του WTO στην Ελλάδα στον τομέα του τουρισμού απασχολείται άμεσα ή έμμεσα σχεδόν το 10% του ευρύτερου πληθυσμού της χώρας, (285.000 θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης και πάνω από 650.000 εποχιακές θέσεις εργασίας), ποσοστό υψηλότερο από το διεθνή μέσο όρο.

Ο Ελληνικός τουρισμός από προϊόν με περιορισμένη πελατειακή βάση τις προηγούμενες δεκαετίες έχει μεταβληθεί σε κλάδο με εξέχουσα σημασία στην οικονομική ζωή του τόπου, και όχι μόνο, καθώς επηρεάζει και τη διαμόρφωση της διεθνούς κοινής γνώμης σε ότι αφορά την Ελλάδα.

Η μοναδικότητα του Ελληνικού τουριστικού προϊόντος οφείλεται στη φυσική ομορφιά της Ελλάδας, το ήπιο μεσογειακό κλίμα και την πάνω από τρεις χιλιάδες χρόνια πολιτιστική κληρονομιά της, παράγοντες που είναι αρκετά ελκυστικοί για την προσέλευση τουριστών στη χώρα. Άλλα πλεονεκτήματα που έχει η Ελλάδα έναντι άλλων τουριστικών προορισμών, είναι το σχετικά χαμηλό κόστος διαβίωσης, η εθνική ασφάλεια και οι χαμηλοί δείκτες εγκληματικότητας.

B. ΟΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ – ΓΕΝΙΚΑ

Τώρα πια, που τα σημάδια του κλασσικού μοντέλο τουρισμού έχουν αρχίσει να γίνονται εμφανή και τα οφέλη άρχισαν να ισοσκελίζουν τα προβλήματα, είναι φανερό πως πρέπει να αναζητήσουμε νέες διεξόδους και μοντέλα τουριστικής ανάπτυξης που να ευνοούν τις ξεχασμένες περιφέρειες που έχουν τόσα να μας δώσουν. Έτσι, θα πρέπει να αναπτύξουμε εναλλακτικές μορφές τουρισμού και να τις δούμε σαν συμπλήρωμα του βασικού τουρισμού, σαν ενεργητική υποστήριξη του και όχι σαν ανταγωνιστικό παράγοντα.

1. ΟΙ ΕΥΡΥΤΕΡΑ ΔΙΑΔΕΔΟΜΕΝΕΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

1.1 Γενικός τουρισμός

Ο γενικός τουρισμός ή τουρισμός αναψυχής είναι μια δραστηριότητα του ελεύθερου χρόνου του ανθρώπου που σχετίζεται στενά με την ανάγκη που έχει αυτό για ανάπαυση και αναψυχή.

1.2 Μορφωτικός τουρισμός

Ο μορφωτικός τουρισμός αποτελεί μια μορφή τουρισμού που τα άτομα έχουν σαν σκοπό τη συμμετοχή σε πολιτιστικές γενικά εκδηλώσεις.

1.3 Τουρισμός εκθέσεων

Ο τουρισμός εκθέσεων πρόκειται για μια μορφή τουρισμού όπου σε αυτήν υπάγονται κάθε είδους εκθέσεις που συνήθως οργανώνονται σε μεγάλα αστικά κέντρα, ώστε οι επισκέπτες τους να μπορούν να συνδυάσουν την επαγγελματική τους ενημέρωση με κάποια μορφή τουρισμού π.χ. τουρισμό πόλης.

1.4 Τουρισμός υγείας

Ο τουρισμός υγείας εξελίσσεται σε μία από τις βασικότερες μορφές τουρισμού, τα δε άτομα που μετέχουν σ' αυτόν έχουν σαν κύριο κίνητρο την αποκατάσταση και διατήρηση της υγείας τους, τη θεραπεία και ανάρρωσή τους – από διάφορες ασθένειες κ.λ.π.

1.5 Τουρισμός άθλησης

Ο τουρισμός άθλησης έχει σαν κύριο κίνητρο την άσκηση ενός αθλήματος, όπως είναι για παράδειγμα η ποδηλασία, η ιππασία, η πεζοπορία κ.λ.π.

1.6 Τουρισμός πόλης

Ο τουρισμός πόλης πρόκειται για μια μορφή τουρισμού, που έχει σαν κύριο χαρακτηριστικό ότι τα άτομα που μετέχουν σ' αυτόν ταξιδεύουν σε μια πόλη και την περιηγούνται για μερικές μέρες, συνήθως δε τρεις έως τέσσερις.

1.7 Συνεδριακός τουρισμός

Στον συνεδριακό τουρισμό υπάγονται κάθε είδους οργανωμένες εκδηλώσεις, όπως για παράδειγμα συνέδρια ή συναντήσεις με

μεγάλο ή μικρό αριθμό συμμετοχών σε οποιοδήποτε επίπεδο, δηλαδή τοπικό, περιφερειακό, εθνικό ή διεθνές.

1.8 Τουρισμός περιπέτειας

Ο τουρισμός περιπέτειας πρόκειται για μια μορφή τουρισμού με έντονο το στοιχείο του απροσδόκητου, του αγνώστου και της έκπληξης. Φωτογραφικά σαφάρι, περιπλανήσεις σε άγνωστες περιοχές.

1.9 Οικογενειακός τουρισμός

Πρόκειται συνήθως για τουριστικά πακέτα προσιτά στις οικογένειες που ταξιδεύουν με τα παιδιά τους.

1.10 Τουρισμός τρίτης ηλικίας

Πρόκειται για τουρισμό που κάνουν άτομα της τρίτης ηλικίας που διαθέτουν ελεύθερο χρόνο, σταθερό εισόδημα, υψηλό δείκτη αποταμίευσης λόγω νοοτροπίας και πάνω απ' όλα μεγάλη επιθυμία για ταξίδια και γενικότερα τουρισμό.

1.11 Τουρισμός χειμερινών σπορ

Ο τουρισμός χειμερινών σπορ είναι μια δυναμική μορφή τουρισμού που καλύπτει το σύνολο τουριστικών δραστηριοτήτων που διεξάγονται στη διάρκεια του χειμώνα. Συγκεκριμένα καλύπτει τις δραστηριότητες εκείνες που εκδηλώνονται σε ορισμένο γεωγραφικό χώρο και για την ακρίβεια συνήθως σε ορεινές περιοχές σε συνδυασμό πάντα με ορισμένες κλιματολογικές συνθήκες.

1.12 Αγροτικός τουρισμός

Ο αγροτουρισμός αναφέρεται στις δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής και τουρισμού που αναπτύσσεται στον αγροτικό χώρο.

1.13 Χρονομεριστικός τουρισμός

Ο χρονομεριστικός τουρισμός έχει κατά κανόνα πελατεία μέσης και υψηλής εισοδηματικής στάθμης και βασίζεται στην αρχή της πώλησης του δικαιώματος χρήσης ορισμένων ημερών ή εβδομάδων σε ένα ξενοδοχείο ή ένα συγκρότημα διαμερισμάτων την ίδια χρονική περίοδο κάθε χρόνο.

1.14 Θρησκευτικός τουρισμός

Ο θρησκευτικός τουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού που αφορά σε μια κατηγορία ατόμων τα οποία επισκέπτονται θρησκευτικούς τόπους, που βρίσκονται στη χώρα της μόνιμης διαμονής τους ή σε κάποια άλλη είτε για λόγους λατρείας είτε για να πάρουν μέρος σε κάποιες θρησκευτικές εκδηλώσεις.

1.15 Λαϊκός τουρισμός

Ο λαϊκός τουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού που χαρακτηρίζεται για την πελατεία του που αποτελείται κυρίως από άτομα χαμηλής νοητικής στάθμης και που ταξιδεύουν συνήθως με κάθε είδος ιδιόκτητα μεταφορικά μέσα, όπως για παράδειγμα αυτοκινούμενα τροχόσπιτα κ.λ.π. Συγκεκριμένα έχουν κατασκευαστεί κάμπινγκ που προσφέρουν στα άτομα αυτά υπηρεσίες φιλοξενίας.

1.16 Κοσμοπολίτικος τουρισμός

Η πελατεία του κοσμοπολίτικου τουρισμού είναι κατά κύριο λόγο ο κόσμος της αριστοκρατίας και μεγιστάνες του πλούτου που συχνά ταξιδεύουν από το ένα κοσμοπολίτικο κέντρο στο άλλο.

1.17 Τουρισμός αναπήρων

Ο τουρισμός αναπήρων ή ατόμων με ειδικές ανάγκες πρόκειται για μια ειδική μορφή τουρισμού που βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξή της είναι η δημιουργία τουριστικών εγκαταστάσεων που να διαθέτουν ανάλογο εξοπλισμό για την εξυπηρέτηση των τουριστών με ειδικές ανάγκες .

ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ

Γ. ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ - ΓΕΝΙΚΑ

Ο νομός Δωδεκανήσου είναι ένα νησιώτικο σύμπλεγμα στο νοτιοανατολικό τμήμα του Αιγίου πελάγους. Παρά την ονομασία του, το σύμπλεγμα αυτό αποτελείται από περισσότερα νησιά, πολλά από τα οποία είναι ακατοίκητα. Στα Δωδεκάνησα συμπεριλαμβάνονται τα νησιά Αγαθονήσι, Αρκοί, Μάραθοι, Καστελόριζο, Λειψοί, Πάτμος, Αστυπάλαια, Λέρος, Κάλυμνος, Κως, Νίσυρος, Χάλκη, Τήλος, Σύμη, Ρόδος, Κάρπαθος και Κάσος.

Τα Δωδεκάνησα, παλαιότερα ονομάζονταν και Νότιες Σποράδες, αρχίζουν στο βορρά με την Πάτμο, την Άρκο και το Αγαθονήσι και με κατεύθυνση νοτιοανατολική τελειώνουν στην Μεγίστη Καστελόριζου.

Έχουν έκταση 2.714 τ. χλμ. και ο πληθυσμός τους είναι γύρω στις 200.000. Είναι 27 δήμοι και η πρωτεύουσα του συμπλέγματος είναι το νησί της Ρόδου.

1. Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ

Τα Δωδεκάνησα, ο πρώτος διεθνής προορισμός της χώρας, με εξέχουσα παρουσία στην ιστορία του ελληνικού τουρισμού, έχουν γίνει στόχος επενδυτικού ενδιαφέροντος από κορυφαίες ελληνικές και διεθνείς ξενοδοχειακές και τουριστικές επιχειρήσεις και μάλιστα πρόσφατα ολοκληρώθηκε στην περιοχή μια από τις μεγαλύτερες επενδύσεις της ελληνικής τουριστικής βιομηχανίας του έτους 2003. Αυτή του συγκροτήματος Grecotel Kos Imperial, που περιλαμβάνει και ένα από τα πιο πολυτελή Spa της Ευρώπης. Η ιδιαιτερότητα της Δωδεκανησιακής πολυνησίας συνδυάζει με μοναδικό τρόπο υποδομές υψηλών προδιαγραφών, ποικιλία φυσικών τοπίων, καθαρότητα ακτών, γραφικούς οικισμούς, ιστορικά μνημεία ενός αμαγάλματος πολιτισμού και σύγχρονο ελληνικό τρόπο ζωής.

Η τουριστική προσφορά της περιοχής βασίζεται στην αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του κάθε νησιού όπως υπαγορεύονται από το φυσικό περιβάλλον και την πλούσια παράδοση παρέχοντας έτσι εξατομικευμένες υπηρεσίες για όλα τα πεδία των απαιτήσεων του σύγχρονου επισκέπτη. Έτσι, για παράδειγμα, αναδεικνύεται η έξοχη ορεινή ομορφιά της Καρπάθου μέσα από τη χάραξη ορειβατικών μονοπατιών, τα Μεσαιωνικά κάστρα της Ρόδου, της Κω και της Λέρου μέσω της δημιουργίας του πολιτισμού δικτύου «Κάστρων Περίπλους», οι ενάλιες αρχαιότητες των μικρονησιών, η προβολή της κατάφυτης ενδοχώρας των νησιών μέσω της δημιουργίας περιοχών ειδικού οικολογικού ενδιαφέροντος και η μοναδική ιστορία του τόπου μέσω προγραμμάτων προστασίας των παραδοσιακών οικισμών και αποκατάστασης βυζαντινών, αρχαιοελληνικών, νεοκλασικών, μεσαιωνικών κτισμάτων.

Τα Δωδεκάνησα χωρίζονται σε τρεις περιοχές με διαφορετικές ταχύτητες τουριστικής ανάπτυξης. Τα μεγάλα νησιά του συμπλέγματος Ρόδος και Κως παρέχουν άρτιες τουριστικές υποδομές, ευρεία επιλογή καταλυμάτων που ποικίλουν από πολυτελείς ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις μέχρι οικονομικά self-catering, ενοικιαζόμενα δωμάτια, καθώς και ατελείωτες δυνατότητες νυχτερινής διασκέδασης, δραστηριοτήτων, αθλημάτων. Στα μικρότερα δυναμικά αναπτυσσόμενα νησιά (Κάρπαθος, Πάτμος, Κάλυμνος, Λέρος, Αστυπάλαια), λειτουργούν σύγχρονες τουριστικές μονάδες, απόλυτα εναρμονισμένες με το νησιώτικο περιβάλλον. Σε απόσταση λίγων μιλίων από τους κοσμοπολίτικους προορισμούς τα μικρά νησιά της Δωδεκανήσου, καταφύγιο ενός διαρκώς διευρυνόμενου ρεύματος εκλεκτικών επισκεπτών που ψάχνουν την πλήρη απασχόληση μέσα από τις αυθεντικές στιγμές νησιώτικης ζωής με φιλόξενους κατοίκους, ειρηνικές πεντακάθαρες παραλίες, παραδοσιακές γεύσεις, λαϊκές γιορτές και έθιμα. Αξίζει να σημειωθεί ότι με την ενίσχυση κονδυλίων από το Περιφερειακό Επιχειρηματικό Πρόγραμμα 2000 - 2006 έχουν ενταχθεί δεκάδες μικρομεσαίες

επιχειρήσεις στο πρόγραμμα εκσυγχρονισμού μικρών τουριστικών καταλυμάτων.

Τα νησιά συνδέονται μεταξύ τους με πυκνό αεροπορικό και ακτοπλοϊκό δίκτυο, ενώ τα μεγαλύτερα νησιά διαθέτουν τακτική συγκοινωνία με τις μεγαλύτερες πόλεις της χώρας. Τα 3 διεθνή αεροδρόμια (Ρόδου, Κω, Καρπάθου), επεκτείνονται και εκσυγχρονίζονται χωροταξικά και λειτουργικά στο πλαίσιο της έμφασης που δίνεται στην αναβάθμιση των λιμενικών εγκαταστάσεων σε όλα τα Επαρχεία του Νομού καθώς και για τη βελτίωση των υφιστάμενων οδικών αξόνων. Το λιμάνι της Ρόδου, ένα από τα πιο πολυσύχναστα της Ανατολικής Μεσογείου, θα διαχωριστεί σε αμιγώς τουριστικό και εμπορικό – επιβατικό, με τη δημιουργία των αναγκαίων χώρων προβλητών για την εξυπηρέτηση της ακτοπλοΐας, των κρουαζιερόπλοιων, των ημερόπλοιων και των φορτηγών πλοίων. Τα Δωδεκάνησα δείχνουν ισχυρούς δείκτες απορρόφησης κοινοτικών κονδυλίων και αναμφισβήτητη η αναβάθμιση των γενικών υποδομών των νησιών τα τελευταία χρόνια είναι ιδιαίτερα αισθητή.

Πραγματοποιήθηκαν παρεμβάσεις, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού προγράμματος Interning III, για τη βελτίωση των γενικών και ειδικών τουριστικών υποδομών στα λεγόμενα νησιά της «άγονης γραμμής», όπως η ανάπλαση λιμανιού στους Αρκειούς, η βελτίωση οδικού δικτύου στους Λειψούς και το Αγαθονήσι, η αποτύπωση και ανάδειξη αρχαιοτήτων σε νησίδες του Νομού.

2. ΟΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ

Μια συνηθισμένη πρόταση από πολλούς γνώστες και μη του τουρισμού είναι ο «εμπλουτισμός» και η ανάπτυξη του εναλλακτικού

τουρισμού. Ο εναλλακτικός τουρισμός βασίζεται στα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα, τις προτιμήσεις και τις αξίες του ταξιδιώτη. Αυτό που ψάχνει ο ιδιαίτερος αυτός τουρίστας σχετίζεται συνήθως με την πολιτιστική κληρονομιά, τη φύση, την τοπική κουζίνα, τον αθλητισμό, την υγεία ή και τις διαφορετικές δραστηριότητες αναψυχής.

Αξίζει να αναφερθούμε σε κάποια από τα νησιά της Δωδεκανήσου και τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού που έχουν.

2.1 Αστυπάλαια

Η Αστυπάλαια είναι η «γέφυρα» που ενώνει τις Κυκλάδες και τα Δωδεκάνησα συνδυάζοντας στοιχεία και από τα δύο νησιώτικα συμπλέγματα. Έχει πληθυσμό 1500 άτομα σύμφωνα με την τελευταία απογραφή. Είναι ένα νησί με πλούσια ιστορία και παράδοση. Δεσπόζουν οι γραφικοί ανεμόμυλοι, τα σπιτάκια στο Κάστρο καθώς και το μοναστήρι του Αι-Γιάννη. Στην κορυφή της Χώρας διαφαίνεται το βενετσιάνικο κάστρο των Γκουερίνι.

Αυτά τα παραδοσιακά μνημεία είναι πόλος έλξης πολλών τουριστών που αναζητούν να γνωρίσουν την ιστορία του νησιού. Παράλληλα έχουν γίνει πρόοδοι στην προώθηση του τουρισμού των σπηλαίων, έχει να αναδείξει τα σπήλαια της Παναγίας Πουλαριανής, του Δράκου και τη σπηλιά του Νέγρου. Επιπρόσθετα η Αστυπάλαια προσφέρεται στους επισκέπτες για τα θαλάσσια σπορ όπως γουϊνσερφ, κανό, σκι, ψάρεμα δίνοντας ώθηση στον θαλάσσιο τουρισμό.

Συνδέεται όλο τον χρόνο με Πειραιά, Δωδεκάνησα, νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και Κυκλάδες. Συνδέεται αεροπορικά με Αθήνα καθόλη την διάρκεια του χρόνου.

2.2 Κάρπαθος

Η Κάρπαθος, ακριτικό νησί, είναι το δεύτερο σε έκταση νησί των Δωδεκανήσων με έκταση 301 τ. χλμ. Το νότιο τμήμα της καλύπτεται από εύφορες πεδιάδες που ευνοούν την ανάπτυξη του αγροτουρισμού. Κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου γίνονται συχνά πολιτιστικές εκδηλώσεις έτσι ώστε να αναδεικνύεται η πολιτιστική της κληρονομιά και παράδοση. Η Κάρπαθος είναι ιδανική για ορειβασία με τα μονοπάτια που έχουν ανοιχτεί. Τέλος κατά τη χειμερινή κυρίως περίοδο γίνονται πολλά συνέδρια.

Η Κάρπαθος συνδέεται όλο το χρόνο με το λιμάνι του Πειραιά όπως επίσης με Κρήτη και Ρόδο. Αεροπορικώς συνδέεται με Ρόδο, Κάσο ενώ κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού πραγματοποιούνται απευθείας πτήσεις από αρκετές πόλεις της Ευρώπης όπως Μιλάνο, Βιέννη, Άμστερνταμ, Μόναχο, Ελνσίκι κ.ά.

2.3 Κάσος

Η Κάσος είναι το νοτιότερο νησί το νοτιότερο νησί των Δωδεκανήσων και βρίσκεται πολύ κοντά στην Κάρπαθο και την Κρήτη. Είναι μικρό και πετρώδες νησί με έκταση 61 τ. χλμ.

Η Κάσος κατοικείται από τα αρχαία χρόνια και ξεχωρίζουν αρκετά σημαντικά ιστορικά μνημεία, εκκλησίες και μοναστήρια που προκαλούν το ενδιαφέρον του ιδιαίτερου επισκέπτη. Για τους φίλους των σπηλαίων το σπήλαιο Ελληνοκαμάρα το οποίο χρησίμευε σαν καταφύγιο των ντόπιων την περίοδο πειρατικών επιδρομών, θα κεντρίσει το ενδιαφέρον τους.

Η Κάσος συνδέεται ακτοπλοϊκώς με το λιμάνι του Πειραιά. Επίσης, έχει καθημερινή ανταπόκριση με τη Ρόδο και άλλα νησιά των Δωδεκανήσων.

2.4 Καστελόριζο

Το Καστελόριζο αποτελεί το ανατολικότερο σημείο του Αιγαίου και της Ελλάδος. Το ακριτικό νησί των Δωδεκανήσων απέχει 72 τ. χλμ. από τη Ρόδο και μόλις 1 μίλι από τις νότιες ακτές της Τουρκίας. Έχει έκταση 9,5 τ. χλμ. και βραχώδες έδαφος. Τώρα αριθμεί μόλις 500 άτομα σε αντίθεση με το παρελθόν που αριθμούσε 15.000. Το όνομα Καστελόριζο το πήρε από το κάστρο του που έκτισαν οι Ιππότες του Αγίου Ιωάννη και το ονόμασαν Καστέλο Ρόσο. Το Παλιόκαστρο που είναι το αρχαιότερο μνημείο του νησιού, ο μητροπολιτικός ναός των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης και το Γαλάζιο Σπήλαιο είναι ιδανικά για επίσκεψη.

Το νησί συνδέεται καθημερινά με Ρόδο και εκτελούνται κάποια δρομολόγια από το λιμάνι του Πειραιά.

2.5 Κως

Η Κως, το νησί του Ιπποκράτη, του πατέρα της ιατρικής είναι το τρίτο σε μέγεθος νησί του συμπλέγματος Δωδεκανήσου με έκταση 290 τ. χλμ. Η σύγχρονη πόλη κτίστηκε μετά τους σεισμούς το 1993 που ισοπέδωσαν το νησί. Γνώρισε εποχές μεγάλης ακμής, που αποτυπώνονται στα ερείπια των αρχαίων πόλεων και των σημαντικών μνημείων της.

Οι αρχαιολογικοί της χώροι είναι γνωστοί σε μεγάλη μερίδα ανθρώπων που πραγματοποιούν εκδρομές για να δουν από κοντά τα αρχαία τείχη που κτίστηκαν στις αρχές του 4^{ου} αιώνα π.Χ., την Αρχαία Πόλη που άκμασε τον 6^ο αιώνα π.Χ., αρχαία Αγορά, το αρχαίο Ωδείο, το αρχαίο Στάδιο, το βωμό του Διονυσίου και το Casa Romana. Αξιοσημείωτα είναι και τα μουσουλμανικά μνημεία όπως το Τζαμί Μεφτερντάρ, το Τζαμί Λοτζιάς, Η Μουσουλμανική Κρήνη που δημιουργούν αντίθεση με αρχαιοελληνικά μνημεία.

Στους θερινούς μήνες διοργανώνονται πολιτιστικές εκδηλώσεις με κύρια εκείνη που είναι αφιερωμένη στον πατέρα της Ιατρικής – τα Ιπποκράτεια διαρκούν 2 μήνες – Ιούλιος, Αύγουστος – και περιλαμβάνονται θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες, εκθέσεις ζωγραφικής και άλλων καλών τεχνών. Τέλος το νησί διαθέτει 3 καταδυτικά κέντρα για τους λάτρεις των θαλάσσιων σπορ.

Καθημερινά πραγματοποιούνται δρομολόγια από το λιμάνι του Πειραιά στη νησί της Κω και αεροπορικώς εκτελούνται πτήσεις από το αεροδρόμιο Ελευθέριος Βενιζέλος στο νησί της Κω.

2.6 Λέρος

Η Λέρος, βρίσκεται ανάμεσα σε Πάτμο και Κάλυμνο και έχει έκταση 53 τ. χλμ. Η παράδοσή της έχει διαμορφωθεί από τους Φοίνικες, Κρήτες, Δωριείς, Ίωνες και Μιλήσιους, οι οποίοι εγκαταστάθηκαν κατά διαστήματα στο νησί και έχουν επηρεάσει την αρχιτεκτονική των μνημείων. Το Κάστρο των Λεπίδων ή Παλαιόκαστρον είναι το παλαιότερο κάστρο του νησιού και τα τείχη του Βορειανατολικής πλευράς του που είναι Κυκλώπεια προκαλούν το ενδιαφέρον τουριστών. Διοργανώνονται πολλές μαθητικές εκδρομές από τα γύρω νησιά για τη μελέτη της αρχαίας ιστορίας του οικισμού.

Η εκκλησία της Αγίας Κιουράς με τις εντυπωσιακές αγιογραφίες ναού έχει χαρακτηριστεί ως διατηρητέο μνημείο και έργο τέχνης από το Υπουργείο Τουρισμού. Παράλληλα ο πύργος Μπελένη στεγάζει το ιστορικό και λαογραφικό μουσείο. Η σύγχρονη Λέρος αρνείται ακόμα να προσαρμοστεί στους έντονους ρυθμούς της πόλης.

Η Αναπτυξιακή Σύμπραξη Τοπικών Φορέων Λέρου έχει σαν στόχο την ενίσχυση της τουριστικής δραστηριότητας του νησιού, έτσι ώστε να ακολουθήσει τον ταχύ ρυθμό ανάπτυξης των γειτονικών της νησιών. Γίνονται δρομολόγια από το λιμάνι του

Πειραιά και από τα νησιά του Ν. Α. Αιγαίου. Το αεροδρόμιο της Λέρου συνδέεται με Αθήνα και Ρόδο με λίγες πτήσεις.

2.7 Νίσυρος

Συναντάμε το νησί της Νισύρου στο κέντρο του συμπλέγματος των Δωδεκανήσων ανάμεσα στην Κω και στην Τήλο. Έχει έκταση 41 τ. χλμ. και σχήμα κωνικό. Σχηματίστηκε από ηφαιστειακές εκρήξεις και αποτελεί ένα από τα δύο ηφαίστεια του ελληνικού χώρου. Στο κέντρο του νησιού βρίσκονται κρατήρες και καλδέρα του ηφαιστείου. Γίνονται διάφορες εκδρομές από σχολεία και άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα και γίνονται μελέτες στον ηφαιστειακό χώρο. Επίσης στο νησί ανθίζει ο ιαματικός τουρισμός λόγω της μεγάλης ποσότητας μετάλλων στο νερό.

Υπάρχει τακτική σύνδεση με Ρόδο, Κω και το καλοκαίρι επικοινωνεί με Κυκλάδες.

2.8 Πάτμος

Η Πάτμος είναι γνωστή ως το νησί το οποίος έγραφε ο Άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος την Αποκάλυψη το 95 μ.Χ. Είναι το βορειότερο νησί του συμπλέγματος των Δωδεκανήσων, βρίσκεται ανάμεσα στην Ικαρία και την Λέρο και έχει έκταση 34 τ. χλμ. Έμεινε στην ιστορία ως ο ιερότερος τόπος της Ορθοδοξίας και αποτελεί πανελλήνιο και πανορθόδοξο τόπο προσκυνήματος. Από το 1999 το σπήλαιο της Αποκάλυψης συμπεριλαμβάνεται στα Μνημεία Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO.

Ακτοπλοϊκώς από το λιμάνι του Πειραιά ξεκινούν πλοία για Πάτμο. Δεν διαθέτει αεροδρόμιο.

2.9 Χάλκη

Η Χάλκη ή Νημποριό βρίσκεται δυτικά της Ρόδου έχει έκταση 37 τ. χλμ., κατοικείται από 300 άτομα και βρίσκεται 35 ν. μ. κοντά στην Ρόδο όπου συνδέεται καθημερινώς. Έχει χαρακτηριστεί από την UNESCO ως το νησί «ειρήνης και φιλίας» όλων των νέων όλου του κόσμου από το 1983. Έτσι κάθε Σεπτέμβρη γίνεται το επίκεντρο μιας ετήσιας διάσκεψης διεθνής νεολαίας. Ως μουσειακή εναλλακτική μορφή τουρισμού έχει το Παλιό Κάστρο κτισμένο από Ιωαννίτες Ιππότες και ως εκκλησιαστικό έχει τον Ταξιάρχη Μιχαήλ, τον Αι-Γιάννη Αλάργα και την Αγία Τριάδα. Στα ετήσια διεθνή οικολογικά συνέδρια για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων, προστίθεται η ίδρυση του οικολογικού Ινστιτούτου Χάλκης.

Το νησί συνδέεται καθημερινώς με πλοίο από Πειραιά, Κρήτη, Ρόδο.

2.10 Τήλος

Το νησί της Τήλου βρίσκεται ανάμεσα σε Νίσυρο και Χάλκη και έχει έκταση 63 τ. χλμ. Έχει πολλά ιστορικά μνημεία όπως τα ερείπια της αρχαίας πόλης στο μεγάλο χωριό. Το σπήλαιο Χαγκαδιό, στο οποίο οι ανασκαφές από παλαιοντολόγους έφεραν στο φως οστά από νάνους ελέφαντες χρονολογούμενα στο 8.000 – 7.000 π.Χ., έχει προκαλέσει το παγκόσμιο ενδιαφέρον.

Εκτελούνται δρομολόγια πλοίων από Πειραιά, Ρόδο, Νίσυρο και Κω.

2.11 Λειψοί

Οι Λειψοί έχουν έκταση 16 τ. χλμ. και βρίσκονται σε απόσταση 11 ν. μ. ανατολικά της Πάτμου και 8 ν. μ. βόρεια της Λέρου. Είναι αναξιοποίητο τουριστικά και κάποια από τα αξιοθέατά του αποτελούν

η εκκλησία του Αι-Γιάννη και η Παναγιά του Χάρου που χρονολογείται τον 17^ο αιώνα. Κάθε χρόνο στην γιορτή της, η εκκλησία με την θαυματουργή εικόνα, κατακλύσσεται από πιστούς που διοργανώνουν εκδρομές από τα γειτονικά νησιά της Δωδεκανήσου. Επίσης κάθε Σεπτέμβρη οι ντόπιοι και τουρίστες γιορτάζουν την παραγωγή κρασιού του νησιού. Σπάνια είδη πουλιών και συγκεκριμένα ο αιγαιόγλαρος φέρνουν στο νησί πληθώρα επιστημόνων και επισκεπτών. Η κολύμβηση, το ψάρεμα, οι περίπατοι και η κατάδυση προσφέρουν στους τουρίστες διαφορετικούς τρόπους διασκέδασης και αναψυχής.

2.12 Σύμη

Η Σύμη είναι βορειοδυτικά της Ρόδου και έχει έκταση 58 τ. χλμ. Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα ήταν πρωτεύουσα της Δωδεκανήσου και θεωρούνταν το μεγαλύτερο σπογγαλιευτικό κέντρο του ελλαδικού χώρου. Έχει βυζαντινές εκκλησίες και μοναστήρια για τους προσκυνητές και αρχαιολογικό λαογραφικό μουσείο, στο οποίο βρίσκονται εκθέματα ελληνιστικής και Ρωμαϊκής περιόδου, για τους φίλους της ιστορίας και της τέχνης. Κάθε χρόνο στις 8 Νοεμβρίου γιορτάζει το μοναστήρι του Μανορμίτη στους κοιτώνες του οποίου μπορούν να φιλοξενηθούν μέχρι και 500 πιστοί.

Ακτοπλοϊκώς συνδέεται καθημερινά με Ρόδο και με Πειραιά 2 με 3 δρομολόγια την εβδομάδα.

2.13 Ρόδος

Η Ρόδος σήμερα θεωρείται σαν το πιο ανεπτυγμένο τουριστικό νησί. Όπως είπε ο ιστορικός Πλίνιος για τη Ρόδο «Ουδεμία ημέρα υπάρχει χωρίς ήλιο». Ο δε Μανίλιος πρόσθεσε «ο αίθριος ουρανός, η αδιάκοπη παρουσία του ήλιου, έγινε αιτία να αφιερωθεί στην αρχαιότητα το νησί στο θεό του φωτός». Εξού και το όνομα που της

δόθηκε ως «Νησί Του Ήλιου». Βρίσκεται σε γεωγραφικό μήκος 28 μοίρες από Greenwich και βόρειο πλάτος 36 μοίρες στο Νοτιοανατολικό μέρος του Αιγαίου Πελάγους. Η έκτασή του είναι 1398 τ. χλμ. και είναι το μεγαλύτερο νησί του συμπλέγματος της Δωδεκανήσου. Η Ρόδος έχει 53.709 κατοίκους. Είναι από τους δημοφιλέστερους προορισμούς της Ελλάδας όσον αφορά τον μαζικό τουρισμό αλλά αυτό που του εξασφαλίζει επισκέπτες όλο τον χρόνο είναι διάφορες εναλλακτικές μορφές τουρισμού που έχουν αναπτυχθεί.

Αρχικά η μεσαιωνική πόλη που διαθέτει το Κάστρο, το Καστέλο (Παλάτσο) ή Παλάτι των Ιπποτών του τάγματος της Αγίου Ιωάννη που χτίστηκε το 14^ο αιώνα, αποτελούν μνημεία αξιοπρόσεκτα. Επίσης το αρχαιολογικό μουσείο που στεγάζεται στο μεσαιωνικό κτίριο του νοσοκομείου των Ιπποτών, η δημοτική πινακοθήκη στην περιοχή Σύμη, είναι και αυτά κάποια απ' τα αξιοθέατα της Ρόδου. Αξιοσημείωτη για κάθε επισκέπτη είναι οι «Πεταλούδες», μια πυκνοφυτεμένη κοιλάδα στο χωριό Καλαμώνος με αμέτρητες πεταλούδες. Διαθέτει επίσης υπερσύγχρονα συνεδριακά κέντρα στα οποία γίνονται πολλά συνέδρια ποικίλης ύλης από επιφανείς επιστήμονες και επιχειρηματίες. Το καζίνο της Ρόδου είναι ένα από τα καλύτερα της Ελλάδας και καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου προσελκύει πλήθος επισκεπτών που επιθυμούν να δοκιμάσουν την τύχη τους και να απολαύσουν τις υψηλών προδιαγραφών υπηρεσίες που τους παρέχονται. Αυτά είναι ένα δείγμα από τις ξεχωριστές υπηρεσίες που προσφέρονται για «ξεχωριστούς ανθρώπους».

Καθημερινά πολλά πλοία καταφθάνουν στο νησί της Ρόδου από Πειραιά, Κρήτη και όλα τα νησιά τα Δωδεκανήσου. Το αεροδρόμιό της δέχεται πτήσεις από Αθήνα και από πολλά ελληνικά αεροδρόμια καθώς και charters απ' το εξωτερικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΑΛΥΜΝΟΥ

ΚΑΛΥΜΝΟΣ – ΟΙ ΣΤΙΧΟΙ ΤΟΥ ΚΑΛΥΜΝΙΟΥ ΣΚΕΥΟΥ ΖΕΡΒΟΥ

Σφίγγω το αντιανεμικό πάνω μου και στέκω κόντρα στον αγέρα που πάει να μποδίσει το πλοίο που προσεγγίζει το μεγάλο λιμάνι της Καλύμνου. Αιγαίο είναι αυτό λίγες φορές είναι στην κάλμα του. Λίγο πριν, στο σαλόνι, διάβαζα τους στίχους του Σκεύου Ζερβού:

Είδες την νήσον όπου ανθεί η συκή και η ελαία,
ογουρά απλώνει τα αργυρά της φύλλα;

Είδες την κόρη του Ήλιου και της Θαλάσσης,
την μητέρα του σπόγγου.

Τίκτει σκύμνους, γεννά παλικάρια και ανατρέφει γίγαντες
και Βασιλείς του Πόντου;

Την Κάλυμνον είδες. Είναι μια των Δωδεκανήσων.

1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Η νήσος Κάλυμνος βρίσκεται στο νοτιοανατολικό Αιγαίο Πέλαγος και υπάγεται στο νομό Δωδεκανήσου. Αποτελεί το τέταρτο σε έκταση και το τρίτο σε πληθυσμό νησί του νομού. Η έκταση της είναι 109,67 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Ο πληθυσμός της σήμερα φθάνει τις 15.842 κατοίκους. Προς τα βορειοδυτικά συνορεύει με τη Λέρο, ενώ προς τα νοτιοανατολικά με την Κω.

Πρωτεύουσα της Καλύμνου είναι η παραθαλάσσια πόλη της Πόθιας, όπου συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο μέρος των κατοίκων. Θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα λιμάνια της νησιωτικής Ελλάδας και μια από τις ωραιότερες και γραφικότερες πρωτεύουσες του νομού Δωδεκανήσου. Στην είσοδο του λιμανιού το άγαλμα της γοργόνας υποδέχεται τους επισκέπτες του νησιού και τους υπόσχεται αξέχαστες διακοπές. Μια υπόσχεση που πραγματοποιείται καθώς το νησί προσφέρει πληθώρα επιλογών σε κάθε παραθεριστή.

Η Πόθια είναι κτισμένη αμφιθεατρικά στην πλαγιά ενός βραχώδους βουνού. Χαρακτηριστικό της είναι τα έντονα χρώματα με τα οποία είναι βαμμένα τα σπίτια του οικισμού. Πολλά από αυτά είναι νεοκλασικού ρυθμού, ενώ υπάρχουν και αρκετά οικήματα βενετσιάνικης αρχιτεκτονικής που κατασκευάστηκαν από τους Ιταλούς, την περίοδο 1930 – 1935. Ανάμεσά τους ξεχωρίζουν το επαρχείο και τη Δημαρχιακό Μέγαρο. Η πρωτεύουσα της Καλύμνου φημίζεται για τις τουριστικές υποδομές της. Ξενοδοχεία, συγκροτήματα ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων, εστιατόρια, μπαράκια, θερινός κινηματογράφος και πολιτιστικές εκδηλώσεις, όλα συνηγορούν στη δημιουργία των ιδανικών προϋποθέσεων για όμορφες διακοπές.

Άλλες κατοικημένες περιοχές είναι το Βαθύς, το Άργος, ο Πάνορμος, οι Μυρτιές, το Μασούρι, τα Αργινώντα, τα Σκάλια, ο Εμπορείός, οι Βαθύνοι, τα Βλυχάδια, το Λαφάσι. Το έδαφος του

νησιού είναι στο μεγαλύτερο μέρος του ορεινό με εξαίρεση τις κοιλάδες του Βαθύ, της Πόθιας και του Πανόρμου.

Το Βαθύ ή ο Βαθύς, όπως το λένε οι ντόπιοι είναι ένα χωριό κτισμένο σε μια καταπράσινη εύφορη κοιλάδα. Βρίσκεται στην ανατολική πλευρά του νησιού σε απόσταση 12 χλμ. από την Πόθια. Διαθέτει ένα μικρό γραφικό λιμανάκι, τη Ρήνα. Χαρακτηριστικό του είναι ότι βρίσκεται σ' ένα στενό όρμο, με ψηλά και απότομα βράχια δεξιά και αριστερά του και στη μέση η γαλάζια ήσυχη θάλασσα. Το κολύμπι σ' αυτήν την ιδιαίτερη παραλία είναι μια ξεχωριστή εμπειρία που ο κάθε επισκέπτης του νησιού πρέπει να ζήσει.

Σε μια καταπράσινη τοποθεσία είναι κτισμένος ο γραφικός οικισμός του Πανόρμου. Βρίσκεται σε απόσταση 5 χλμ. βορειοδυτικά από την πρωτεύουσα του νησιού και περιβάλλεται από πανέμορφες βοτσαλωτές ακρογιαλιές. Η περιοχή κατοικείται από τα αρχαία χρόνια. Σύμφωνα με τα ευρήματα στη θέση Τσουκαλαριά, υπήρχαν αρχαία εργαστήρια αγγειοπλαστικής. Ο Πάνορμος έχει εξελιχθεί σε τουριστικό θέρετρο και αποτελεί πόλο έλξης για τους επισκέπτες του νησιού κυρίως για τις υπέροχες παραλίες του Πλατύ Γιαλού, τα Λινάρια και το Καντούνι. Στην περιοχή λειτουργούν ξενοδοχεία και ενοικιαζόμενα δωμάτια που εξασφαλίζουν στους επισκέπτες τους άνετη διαμονή.

Το Μασούρι είναι ένα δημοφιλές τουριστικό θέρετρο της Καλύμνου. Επίγειο της περιοχής αποτελεί η εκπληκτική παραλία του. Βρίσκεται σε απόσταση 9 χλμ. από την Πόθια. Η απέραντη παραλία του με τα καταγάλανα νερά συγκεντρώνει πλήθος λουόμενων καθώς είναι μια από τις πολυσύχναστες πλαζ του νησιού. Εκτός από την καθαρότητα των νερών του, εντυπωσιάζει τους επισκέπτες της με τη θέα που διαθέτει προς τα ερημονήσια. Στο Μασούρι υπάρχουν ξενοδοχεία και ενοικιαζόμενα δωμάτια.

Ο Εμπορείος είναι ένα μικρό ήσυχο χωριό που βρίσκεται στο βορειοδυτικό άκρο της Καλύμνου, σε απόσταση 24 χλμ. από την πρωτεύουσα. Το χωριό παραμένει τουριστικά αναξιόποιητο και οι

λιγοστοί του κάτοικοι ασχολούνται με τη γεωργία και την κτηνοτροφία. Είναι ιδανικό για όσους ζητούν ηρεμία και ησυχία. Με καΐκι μπορεί κανείς να προσεγγίσει μερικές απόκρημνες παραλίες, με μοναδικές ομορφιές. Στο βουνό που ορθώνεται πίσω από χωριό μπορεί κάποιος να δει τα ερείπια των Κυκλώπειων Τειχών και τα λείψανα ενός αρχαίου Πύργου.

Ο παραθαλάσσιος οικισμός Μυρτιές απέχει 8 χλμ. από την Πόθια και βρίσκεται στη βορειοδυτική πλευρά του νησιού. Η περιοχή παρουσιάζει τουριστική κίνηση καθώς από εδώ ξεκινούν τα καΐκια με προορισμό το γειτονικό νησάκι, Τέλενδος.

Το χωριό ή Χώρα υπήρξε για πολλούς αιώνες η πρωτεύουσα του νησιού. Απέχει 3 χλμ. από την Πόθια και βρίσκεται στη δυτική πλευρά της νέας πρωτεύουσας. Οι κάτοικοι του χωριού είναι πιστοί στις παραδόσεις και στα έθιμα του τόπου. Στην ευρύτερη περιοχή του οικισμού βρίσκονται μερικά από τα σημαντικότερα αξιοθέατα της Κάλυμνου, όπως το κάστρο, η εκκλησία της Παναγίας Κεχαριτωμένης και η παλιά μητρόπολη του νησιού.

Το μικρό νησάκι Τέλενδος, βρίσκεται απέναντι από τις παραλίες Μυρτιές και Μασούρι. Κατά την αρχαιότητα ήταν ενωμένο με την Κάλυμνο. Στις αρχές του 6^{ου} αιώνα μ.Χ. μετά από έναν ισχυρό σεισμό τμήμα του νησιού αποκόπηκε και δημιουργήθηκε η νήσος Τέλενδος. Έχει έναν μικρό οικισμό, με άσπρα σπίτια παραδοσιακής αρχιτεκτονικής και λίγους μόνιμους κατοίκους που ασχολούνται κυρίως με την κτηνοτροφία. Μπορεί κανείς να επισκεφτεί με καΐκι τη Τέλενδο στα πλαίσια μιας ημερήσιας εκδρομής και να κολυμπήσει στην αμμουδιά της. Χαρακτηριστικό της είναι η σκουρόχρωμη σχεδόν μαύρη άμμος. Εκεί τα ερείπια του βυζαντινού κάστρου και η εκκλησία των Αγίων Κων/νου και Ελένης προκαλούν δέος.

Η Ψέριμος είναι το μεγαλύτερο σε μέγεθος από τα μικρά νησάκια που περιβάλλουν την Κάλυμνο. Βρίσκεται ανάμεσα στη Κω και την Κάλυμνο, με την οποία συνδέεται καθημερινά με τακτικά δρομολόγια που πραγματοποιούν τα εκδρομικά καΐκια. Το νησί

προσφέρεται για μια μικρή απόδραση και για την ανόθευτη ομορφιά του. Διαθέτει ενοικιαζόμενα δωμάτια και γραφικές ταβέρνες για τους επισκέπτες.

Η Κάλυμνος αποτελεί ένα κατ' εξοχήν ναυτικό νησί, η ιστορία, ο πολιτισμός και η λαϊκή παράδοση του οποίου σχετίζονται άμεσα με τη θάλασσα. Ο αλιευτικός στόλος της αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους στην Ελλάδα. Στο νησί λειτουργεί ακόμη ναυπηγείο παραδοσιακών ξύλινων σκαφών στην περιοχή Λαφάσι. Την οικονομική δραστηριότητα της Καλύμνου συμπληρώνουν αγροτικές ασχολίες και τουριστικές δραστηριότητες, καθώς το νησί παρουσιάζει μοναδικές φυσικές ομορφιές. Κατά τα τελευταία μάλιστα χρόνια έχει εξελιχθεί και σε αξιόλογο ορειβατικό προορισμό.

Η Κάλυμνος είναι γνωστή ως το «Νησί Των Σφουγγαράδων» λόγω της ιδιαίτερης ανάπτυξης της σπογγαλιείας στο νησί, το οποίο αποτέλεσε από τα τέλη του 18^{ου} αιώνα ένα από τα σημαντικότερα κέντρα σπογγαλιείας της Μεσογείου. Η συστηματική ενασχόληση των Καλυμνίων με το σφουγγάρι υπήρξε ο κυριότερος παράγοντας ακμής και ευημερίας του νησιού, η μεγάλη ανάπτυξη οικονομική του οποίου είναι φανερή στα πολυάριθμα νεοκλασικά αρχοντικά που βρίσκονται διάσπαρτα σε κάθε γωνιά της Καλύμνου, καθώς και στους επιβλητικούς ενοριακούς ναούς της. Την ιστορία και τις μεθόδους της σπογγαλιείας μπορεί να γνωρίσει μέσα από τις αξιόλογες συλλογές του Ναυτικού Μουσείου στην Πόθια και του Μουσείου Θαλάσσιων Ευρημάτων στα Βλυχάδια.

Ηγετική φυσιογνωμία στο διεθνές εμπόριο των σφουγγαριών αναδείχτηκε ο Καλύμνιος Νικόλαος Βουβάλης (1859 – 1918). Αυτός υπήρξε ο πλουσιότερος έμπορος σφουγγαριών της Δωδεκανήσου και ένας από τους πιο δραστήριους σε ολόκληρο τον κόσμο με εμπορικά γραφεία στην Ευρώπη, την Αμερική, την Κούβα και την Βόρεια Αφρική. Το αρχοντικό της οικογένειας Βουβάλη (τέλη 18^{ου} αιώνα) συνιστά χαρακτηριστικό δείγμα της νησιώτικης αστικής αρχιτεκτονικής στην Κάλυμνο και λειτουργεί σήμερα ως μουσείο.

Η λαϊκή παράδοση του τοπίου (μουσική, χοροί, τραγούδια, χειροτεχνήματα, θρύλοι), διατηρείται ζωντανή στο νησί. Σε ιδιωτικούς μουσειακούς χώρους όπως το Λαογραφικό Μουσείο του Λυκείου Ελληνίδων στην Πόθια και στο Καλύμνικο σπίτι στους Βαθύνους μπορεί ο επισκέπτης να θαυμάσει αξιόλογα δείγματα του λαϊκού πολιτισμού και της παράδοσης της Καλύμνου που σχετίζονται με την οργάνωση της ζωής στην πόλη και την ύπαιθρο.

Οι Καλύμνιοι διακρίθηκαν και για τη μεγάλη ευσέβειά τους, η οποία αντανakλάται στους πολυάριθμους ναούς του νησιού, που χρονολογούνται από τους πρώτους βυζαντινούς αιώνες έως τις μέρες μας. Επιβλητικοί ερειπωμένοι πρωτοχριστιανικοί ναοί των νεότερων χρόνων, κοσμούν κάθε γωνιά της Καλύμνου. Στολίδια μοναδικά για το νησί αποτελούν οι επιβλητικοί ναοί της Παναγιάς Κεχαριτωμένης στη Χώρα και του θαυματουργού Αγίου Σάββα ο οποίος στέκει άγρυπνος φρουρός πάνω από την πόλη της Πόθιας.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Κατά την αρχαιότητα η Κάλυμνος ονομαζόταν Καλύδνα. Στη συνέχεια η ονομασία εξελίχθηκε σε Κάλυμνα και τελικά σε Κάλυμνος. Στην Ιλιάδα του Ομήρου αναφέρεται ότι η Κάλυμνος συμμετείχε στον πόλεμο κατά της Τροίας μαζί με την Κω, τη Νίσυρο, την Κάσο, την Κάρπαθο με δύναμη 30 πλοίων.

Οι αρχαιότερες μαρτυρίες ανθρώπινης δραστηριότητας στο νησί ανάγονται στη Νεολιθική Εποχή (5^η π.Χ. χιλιετία). Ο Δήλιος Απόλλωνας ήταν ο προστάτης Θεός της Καλύμνου. Ενώ το Ιερό του υπήρξε το πολιτικό και θρησκευτικό κέντρο της καθ' όλη την αρχαιότητα. Τον 6^ο π.Χ. αιώνα το νησί έκοψε νομίσματα.

Η Κάλυμνος γνώρισε την κυριαρχία κατακτητών. Κατά τη διάρκεια των Περσικών Πολέμων βρισκόταν υπό την κατοχή των Περσών έως ότου απελευθερώθηκε με τη βοήθεια του αθηναϊκού στόλου. Κατόπιν προσχώρησε στην Α' και αργότερα στην Β' Αθηναϊκή Συμμαχία. Στη συνέχεια πέρασε στην κατοχή του Μουσουλίου και των Περσών από τους οποίους απελευθερώθηκε από το στόλο του Μ. Αλεξάνδρου. Κατά το 3^ο π.Χ. αιώνα η Κάλυμνος ξαναέκοψε νομίσματα.

Κατά τη ρωμαιοκρατία (1^{ος} π.Χ. – 4^{ος} μ.Χ. αι.) η Κάλυμνος άνηκε στην επαρχία των Νήσων. Κατά τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες, το νησί γνώρισε μεγάλη ακμή. Τον 7^ο αιώνα, λόγω των επιδρομών των Αράβων, οι παραθαλάσσιοι οικισμοί ερημώθηκαν και οι κάτοικοι μετοίκησαν σε ορεινές και δυσπρόσιτες περιοχές του νησιού, όπου και δημιούργησαν οχυρωμένους οικισμούς.

Στις αρχές του 14^{ου} αιώνα η Κάλυμνος μαζί με τα περισσότερα νησιά της Δωδεκανήσου πέρασε στην κυριαρχία των Ιπποτών του Τάγματος του Αγίου Ιωάννη. Στα μέσα του 15^{ου} αιώνα, κτίστηκε το κάστρο της Χρυσοχειριάς, ενώ στα τέλη του 15^{ου} αιώνα επισκευάστηκε και επεκτάθηκε το κάστρο της Χώρας.

Στα 1523 τα Δωδεκάνησα παραδόθηκαν στα χέρια των Τούρκων (1523 – 1912). Μέσα στο α' μισό του 18^{ου} αιώνα άρχισε να κτίζεται ο οικισμός της Χώρας. Έναν αιώνα μετά οργανώνεται το λιμάνι της Πόθιας, η οποία και θα αποτελέσει στο εξής τη νέα πρωτεύουσα του νησιού. Το 1912 η Κάλυμνος πέρασε στην Ιταλική κατοχή. Μετά τη λήξη του 2^{ου} Παγκοσμίου Πολέμου ενσωματώθηκε μαζί με τα υπόλοιπα νησιά της Δωδεκανήσου, επίσημα και οριστικά στα όρια του Ελληνικού κράτους στις 7 Μαρτίου του 1948.

Οι κάτοικοι της Καλύμνου στράφηκαν από την αρχαιότητα στη θάλασσα και ασχολήθηκαν τόσο με την αλιεία όσο και με τα μακρινά ταξίδια. Ήταν μάλιστα και ικανοί ναυπηγοί όπως αναφέρει ο αρχαίος ποιητής Μένανδρος. Σύμφωνα με τους αρχαίους συγγραφείς Πλίνιο, τον Στράβωνα και τον Οβίλιο η Κάλυμνος φημιζόταν για το σπουδαίο μέλι της. Σήμερα η Κάλυμνος αποτελεί ένα κατ' εξοχήν ναυτικό νησί, οι κάτοικοι του οποίου διακρίνονται ιδιαίτερα στον τομέα της σπογγαλιείας έτσι που να ονομάζεται επάξια «Το Νησί Των Σφουγγαράδων».

3. ΉΘΙΜΑ – ΚΑΛΥΜΝΟΣ

Όποιος επισκέπτης ζήσει Πάσχα στην Κάλυμνο τότε θα μπορέσει να κατανοήσει την νοοτροπία και την ευλάβεια των ντόπιων. Πράγματι, η Μεγάλη Εβδομάδα στο νησί γιορτάζεται με ιδιαίτερο τρόπο με έντονο το στοιχείο της παράδοσης στο νησί.

Το Σάββατο του Λαζάρου, παραμένει το έθιμο να ζυμώνουν «Λάζαρους», να πλάθουν δηλαδή ένα ομοίωμα όπου ξεχωρίζει το σώμα από το κεφάλι. Το πρωί, μετά την εκκλησία, τα παιδιά βγαίνουν στους δρόμους και λένε τα ειδικά κάλαντα για το Λάζαρο.

Τη νύχτα της Μ. Πέμπτης όσες γυναίκες, νέες και ηλικιωμένες μπορούν, κάθονται κοντά και γύρω από τον εσταυρωμένο και αρχίζουν να λένε το «Μοιρολόι του Χριστού», που μεταφέρεται από γενιά σε γενιά εδώ και πάρα πολλά χρόνια. Το μοιρολόι διαρκεί περίπου μια ώρα και έχει δική του μελωδία ανάμεσα σε βυζαντινό τροπάρι και θλιμμένο Δημοτικό Τραγούδι. Επαναλαμβάνεται αρκετές φορές. Την Μ. Παρασκευή, δημιουργείται ένα ανεπανάληπτο θέαμα καθώς οι επιτάφιοι, άλλοι στολισμένοι με φυσικά λουλούδια και άλλοι ντυμένοι με ρούχα μεταξωτά, μαζεύονται όλοι μαζί ο ένας πίσω από τον άλλον κι ακολουθούν οι ενοριότες με τα κεριά αναμμένα. Μια ιδιαίτερα κατανυκτική εικόνα. Όλοι θα περάσουν μπροστά από το Δεσπότη που στέκεται μπροστά από το Μητροπολιτικό Ναό να τους ευλογήσει για να επιστρέψουν στις ενορίες τους.

Το Μ. Σάββατο, στην ακολουθία όπου διαβάζονται οι προφητείες στο σημείο που ο παπάς αρχίζει να λέει «Αναστήτω ο Θεός» όλο το εκκλησίασμα «παίζει παλαμάκια» δηλαδή χειροκροτεί και ένα αίσθημα χαράς και ικανοποίησης διαχέεται μία βαθιά πίστη ότι όντως ο Χριστός αναστήθηκε.

Μετά την ακολουθία γίνεται το σφάξιμο των αρνιών όπου οι γυναίκες τα παραγεμίζουν με ρύζι και ψιλά συκωτάκι και τα βάζουν να ψηθούν σε ειδικό πήλινο σκεύος «μανούρι» το οποίο μπαίνει σε παραδοσιακό θολωτό φούρνο. Στις 12 ακριβώς παίζουν οι καμπάνες

συγχρόνως όλων των εκκλησιών ενώ από τα βουνά ρίχνουν δυναμίτες.

Την επόμενη του Πάσχα, το απόγευμα, ο κόσμος μαζεύεται στην πλατεία στο λιμάνι όπου γίνεται αναπαράσταση της αναχώρησης των σφουγγαράδων όπως στα παλιά χρόνια, δηλαδή αγιασμός μέσα στα πλοία, χοροί και τραγούδια.

Τον Ιούνιο μήνα μπορεί να δει κανείς σε κάθε γειτονιά του νησιού, νέους να πηδάνε ανάμεσα σε φωτιές και να λένε «του γιαννιού τ' ατσάλι», ένα έθιμο που έχει περάσει από παλαιότερες γενιές.

Τον Ιούλιο μήνα στη γιορτή του Αγίου Παντελεήμονα, - έξω από το μοναστήρι στήνονται πολλά μαγαζάκια πουλώντας μικροπράγματα, το βράδυ συγκεντρώνεται όλο το νησί για να προσκυνήσει τον θαυματουργό Άγιο αλλά και να διασκεδάσει στα μαγαζάκια.

4. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΔΙΚΤΥΟ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

4.1 Δίκτυο οδικών συγκοινωνιών

Η Κάλυμνος αν και είναι ένα σχετικά μικρό νησί διαθέτει ένα σχετικά αξιόλογο σύνολο εσωτερικών συγκοινωνιών. Διαθέτει ένα οδικό δίκτυο περίπου 80 χιλιομέτρων που είναι σε αντιθέσει με άλλα νησιά, όλο ασφάλτινο. Οι δρόμοι αν και στενοί βρίσκονται σε πολύ καλή κατάσταση και επιτρέπουν σε ντόπιους και επισκέπτες την γρήγορη και ασφαλή μετακίνηση.

Την βασική γραμμή κορμού: Πόθια – Χώρα – Πάνορμος – Μασούρι την εξυπηρετούν 3 δημοτικά λεωφορεία, και ανά 20 λεπτά μπορείς να έχεις πρόσβαση με συγκοινωνία σε οποιοδήποτε από αυτά τα μέρη και στους μικρούς οικισμούς ανάμεσά τους. Επίσης ένα άλλο δημοτικό λεωφορείο ανά μία ώρα φεύγει από την κεντρική πλατεία του νησιού με προορισμό τον Βαθύ, το πιο απομακρυσμένο αλλά και συνάμα το μεγαλύτερο απ' τα χωριά της Καλύμνου. Τέλος ένα τελευταίο λεωφορείο μικρότερο σε μέγεθος, εκτελεί καθημερινά 3 φορές δρομολόγια σε απόμακρα χωριά όπως η γραμμή Αργινώντα – Σκάλια – Εμπορειός και η γραμμή Άργος – Βοθύνοι – Βλυχάδια.

Τελειώνοντας οι συγκοινωνιακές επιλογές της Καλύμνου ολοκληρώνονται με μια πληθώρα μισθωμένων οχημάτων (ταξί) περίπου 60 στον αριθμό, την δυνατότητα ενοικίασης αυτοκινήτων από 4 εταιρείες (περίπου 80 στον αριθμό) και τα πολυάριθμα μοτοποδήλατα και μηχανές που είναι προς ενοικίαση.

4.2 Δίκτυο επικοινωνιών

Δαιδαλώδης είναι και ο πλουραλισμός της επικοινωνίας της Καλύμνου με τα υπόλοιπα μέρη της Ελλάδας αλλά και του κόσμου.

Οι τελευταίοι νεωτερισμοί σχετίζονται με την έναρξη της λειτουργίας του νέου αεροδρομίου Καλύμνου στις 16 Ιουνίου 2006. Ο αρχικός σχεδιασμός προβλέπει τον πρώτο χρόνο να εκτελούνται 4 πτήσεις την εβδομάδα προς και από το Ελευθέριος Βενιζέλος, δύο από την OLYMPIC AIRWAYS και δύο από την AEGEAN AIRLINES. Υπάρχει η διαβεβαίωση και ο προγραμματισμός από τον επόμενο χρόνο να ονομαστεί διεθνής αερολιμένας και να εκτελούνται πτήσεις charter από την Αγγλία, Γερμανία και άλλες ευρωπαϊκές χώρες ενώ οι εσωτερικές πτήσεις θα πυκνώσουν. Επιπρόσθετα την ίδια ημερομηνία ξεκινάει η λειτουργία υδροπλάνων που θα συνδέουν καθημερινά την Κάλυμνο με Ρόδο – Κω – Κάρπαθο στα Δωδεκάνησα, Μύκονο – Σαντορίνη στις Κυκλάδες και Πειραιά μια φορά την εβδομάδα. Ακόμη, μπορεί να γίνει προσέγγιση στην Κάλυμνο από το διεθνές αεροδρόμιο Ιπποκράτης της Κω, στο οποίο εκτελούνται καθημερινά 8 πτήσεις εσωτερικού και κατά τη θερινή περίοδο περίπου 20 πτήσεις Τσάρτερ την ημέρα και που απέχει μόνο 20 λεπτά ακτοπλοϊκώς με πολύ συχνή επικοινωνία. Συχνή επικοινωνία υπάρχει και με τη Ρόδο που απέχει 2,5 ώρες ακτοπλοϊκώς και που στο αεροδρόμιό της εκτελούνται καθημερινά πάνω από 50 πτήσεις (τσάρτερ του εσωτερικού).

Ακτοπλοϊκώς η εταιρεία BLUE STAR Ferries με τα πλοία Πάρος και Ιθάκη συνδέει την Κάλυμνο με Πειραιά – Πάρο – Νάξο – Σύρο 2 φορές την εβδομάδα και κατά τους καλοκαιρινούς μήνες 4 φορές την εβδομάδα. Η GA FERRIES 4 φορές την εβδομάδα συνδέει την Κάλυμνο με τα πλοία Ροδάνθη και Μαρίνα με Πειραιά – Πάτμο – Λέρο – Κω – Ρόδο. Μια φορά την εβδομάδα η εταιρεία NEK lines συνδέει με τα πλοία Ιεράπετρα ή Σαμοθράκη την Κάλυμνο με Θεσσαλονίκη – Σάμο – Κω – Ρόδο – Κρήτη. Η ναυτιλιακή Σπανός με τα Dode canisos Pride και Dodecanisios Express, δύο ταχύπλοα καταμαράν συνδέει 2 φορές την ημέρα την Κάλυμνο με όλα τα μεγάλα νησιά της Δωδεκανήσου ενώ και η Aegean Flying dolphins συνδέει δύο φορές την ημέρα την Κάλυμνο με Λέρο – Πάτμο και

άλλες 2 φορές με Κώ - Νίσυρο - Ρόδο. Συνεχίζοντας τα πλαίσια Καλυμνος Dolphin ANEK και OLYMPIOS APOLON και ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ της ANEM συνδέουν 10 φορές την ημέρα το λιμάνι της Πάθια με το Μαστιχάρι της Κω, το λιμάνι πλησίον του αεροδρομίου με άμεση ανταπόκριση με τις πτήσεις. Τέλος το «νήσος Κάλυμνος» της ANEK συνδέει την Κάλυμνο με μικρά και απομακρυσμένα νησιά όπως Καστελόριζο, Αγαθονήσι, Λειψούς, Αρκιούς, αλλά την Σάμο και τη Χίο. Τέλος αξίζει να σημειωθεί πως η Κάλυμνος έχει γίνει εδώ και ένα χρόνο κέντρο εισόδου - εξόδου Καλύμνου - Τουρκίας.

5. ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΔΥΝΑΜΗ

Η δύναμη φιλοξενίας επισκεπτών ανέρχεται περίπου στις 4.000 κλίνες και αποτελείται από ξενοδοχεία μικρής χωρητικότητας και αναρίθμητα ενοικιαζόμενα δωμάτια, τα οποία κατά τους θερινούς μήνες δεν επαρκούν για την κάλυψη της ζήτησης. Γνωστότερα ξενοδοχεία είναι τα: Hotel Olympic και Katterina Hotel στην Πόθια, Καντούνι beach hotel, Hotel Kalydna και Elies Hotel στον Πάνορμο, Hotel Myrcina και Katina Hotel στην περιοχή των Μυρτιών, Plaza Hotel, Elena, Massouri beach στο Μασσούρι και FILOXENIA hotel και Continental στον Αρμαϊό. Τα ενοικιαζόμενα δωμάτια βρίσκονται διάσπαρτα σε όλο το νησί και παρέχουν ορισμένα από αυτά πολύ υψηλού επιπέδου υπηρεσίες και παροχές. Ορισμένα από αυτά είναι τα: APOLONIA, Galini, Fatolitis, Ambiance στην περιοχή του Μασσουριού, Harrys και Venus στον Εμπορειό, Amfitrite και Dream στον Μελιστόχα, Μουσάς και Seaview στον Πλατύ Γιαλό, Panorama, Villa Themeclina και Αρχοντικό στην Πόθια. Σε εξέλιξη επίσης είναι η κατασκευή 2 νέων ξενοδοχειακών μονάδων, μια στην περιοχή Καστέλι και μια στα Σκάλια οι οποίες φιλοδοξούν να είναι οι μεγαλύτερες κλίνες στο νησί μετά την ημέρα λειτουργίας τους.

6. ΚΛΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

Η Κάλυμνος, στο νοτιοανατολικό άκρο του Αιγαίου διαθέτει ένα σχετικά ξηρό κλίμα κατάλληλο για αναρρίχηση. Έχει δηλαδή ένα πολύ καλό κλίμα που χαρακτηρίζεται από ήπιους χειμώνες και γλυκά καλοκαίρια.

7. ΒΑΘΜΟΣ ΥΠΑΡΞΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΠΟΣΟΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ)

Το νησί της Καλύμνου κατοικείται περίπου από 16.000 κατοίκους. Είναι ένα μέρος το οποίο εντάσσεται στην αναπτυσσόμενη τουριστική ζώνη και στο οποίο υπάρχουν ακόμα πολλοί ανεκμετάλλευτοι πόροι. Επιπρόσθετα σε ένα ακριτικό νησί, με έντονη την αντίληψη γύρω από την ενασχόληση των κατοίκων με το κεφάλαιο τουρισμός, υπάρχουν πολλά άτομα τα οποία κινήθηκαν προς τον τουρισμό σε επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Μια γενική λοιπόν εικόνα που μένει από αυτό, είναι ότι οι θέσεις εργασίας για τον τουρισμό δεν επαρκούν δυστυχώς για τους ντόπιους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΛΥΜΝΟΥ

1. ΟΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΤΗΣ ΚΑΛΥΜΝΟΥ

Ο πρόεδρος του ΕΟΤ κ. Γιάννης Στεφανίδης τόνισε ότι στην προσπάθεια της ποιοτικής αναβάθμιση του Ελληνικού τουρισμού θα βοηθήσει, σημαντικά και η ανάπτυξη διάφορων μορφών θεματικού τουρισμού, όπως Πολιτιστικού, Θαλάσσιου, Ορεινού και Περιπατητικού, Οικολογικού, Αγροτουρισμού, Αθλητικού, Συνεδριακού, Θεραπευτικού, Τουρισμού Περιπέτειας κ.τ.λ.

Ο πρόεδρος του ΕΟΤ πρόσθεσε ότι οι ειδικές μορφές τουρισμού εμπλουτίζουν το ελληνικό τουρισμό προϊόν, ώστε να αποκτήσει την αναγκαία πολυμέρεια και πληρότητα. Το χαρακτηριστικό ορισμένων από τις ανωτέρω μορφές θεματικού τουρισμού είναι ότι διακινούν διεθνώς τουριστική πελατεία αυξημένης εισοδηματικής στάθμης (π.χ. συνεδριακός τουρισμός, πολιτιστικός - αστικός τουρισμός, θαλάσσιος τουρισμός κ.τ.λ.) και ταυτόχρονα υψηλού μορφωτικού επιπέδου, ότι συμβάλλουν στην άμβλυση της εποχικότητας και ότι πεδίο ανάπτυξης τους δεν είναι, μόνο η κατ' ανάγκην, οι τουριστικές περιοχές της χώρας μας, αλλά αντίθετα, ορισμένες από τις μορφές αυτές αρμόζουν σε μη αναπτυγμένες τουριστικά περιοχές της ενδοχώρας και των νησιών. Στόχος του ΕΟΤ, κατάληξε είναι και η ανάπτυξη μορφών τουρισμού περιπέτειας, σε συνδυασμό με δραστηριότητες ειδικού αθλητισμού (αναρρίχηση, αιωροπτερισμός, καταδύσεις κ.τ.λ.). Από την πλευρά του ο δήμαρχος Καλύμνιων κ. Ρούσος τόνισε ότι είναι πολύ σημαντικό γεγονός για το ακριτικό νησί η παρουσία διάσημων αναρριχητών, οι οποίοι εκτός από το αγωνιστικό μέρος, θα μεταδώσουν τις γνώσεις τους και κυρίως, θα προβάλλουν την μοναδική ομορφιά που διαθέτει η Κάλυμνος και την μορφολογική της αξία στους λάτρεις αυτά του αθλήματος, σε όλου του κόσμου. Ο κ. Ρούσος αναφέρθηκε επίσης και στις δυνατότητες

της Καλύμνου για την ανάπτυξη και άλλων τουρισμού όπως καταδύσεις, ιαματικός, συνεδριακός τουρισμού

Επίσης μια σημαντική εναλλακτική λύση τουρισμού στο «νησί των σφουγγαράδων» είναι και η ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού. Αποτελεί πια κοινή παραδοχή ότι ο τουρισμός «ήλιου και θάλασσας» ως μοντέλου ανάπτυξης είναι ξεπερασμένο και μη βιώσιμο. Από το άλλο μέρος, ο πολιτιστικός τουρισμός παρουσιάζεται ως μια βιώσιμη εναλλακτική προοπτική από κοινωνικής, περιβαλλοντικής και οικονομικής σκοπιάς. Φυσικά, ο πολιτιστικός τουρισμός δεν αντιστρατεύεται του τουρισμού «ήλιος και θάλασσα», αλλά αυτά τα δυο είδη τουρισμού είναι συμπληρωματικά. Έτσι αναφερόμενοι στον πολιτιστικό τουρισμό της Καλύμνου εννοούμε το ταξίδι που γίνεται με κίνητρο πολιτιστικό – περιλαμβάνοντας εκπαιδευτικές περιηγήσεις, φεστιβάλ, προσκυνήματα, επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία και μουσεία καθώς και τη μελέτη του φυσικού περιβάλλοντος, του λαϊκού πολιτισμού και της τέχνης.

1.1 Αναρρίχηση

Η Κάλυμνος, το νησί των σφουγγαράδων, προσφέρει εξαιρετικό φυσικό περιβάλλον για αναρρίχηση, περιβάλλον ήρεμο και επιβλητικό.

Τα βράχια είναι άριστα σε ποιότητα συνιστώντας ένα εκπληκτικών δυνατοτήτων πεδίο αθλητικής αναρρίχησης. Υπάρχουν πολλοί λόφοι από 10 έως 200 μέτρα που προσφέρονται για νέες διαδρομές πέρα από τις γνωστές ήδη υπάρχουσες. Η ορειβασία δεν γίνεται ποτέ μονότονη, υπάρχουν αθλητικές διαδρομές με γείσα, προεξοχές και σταλακτίτες.

- *Χαρακτηριστικά*

Υπάρχουν 24 απόκρημνοι βράχοι με 200 περίπου βραχοκορφές, από F4c ως F8a+ Cόλες καλά ασφαλισμένες με βύσματα αθλητικού χαρακτήρα διαδρομές οι περισσότεροι κοιτάζουν προς τη δύση κάποια θεά προς το νότο.

Ο βράχος είναι ασβεστόλιθος εξαιρετικής ποιότητας απότομος μόνο σε μερικά σημεία, χωρίς βλάστηση και οι κορυφές εξοπλισμένες με αλεξικέραυνο. Προς το παρόν σχεδόν όλες οι γνωστές διαδρομές είναι μιας κορυφής βέβαια υπάρχουν πολύ καλές προοπτικές για διαδρομές των δυο και πέντε κορυφών. Οι ήδη ανοιχτές διαδρομές αντιπροσωπεύουν όχι πάνω από το 5% του συνόλου, αν και υπάρχουν αρκετοί το ίδιο καλοί βράχοι, εντελώς ανέγγιχτοι, που περιμένουν τις πρώτες τους διαδρομές. Το σύστημα αξιολόγησης είναιί το Γάλλικό. Είναι το συχνότερο χρησιμοποιούμενο στο κόσμο και κατά γενική ομολογία το πιο αντικειμενικό.

- *Εποχές για ορειβασία*

Το νησί είναι πολύ γνωστό για το ξηρό κλίμα του. Μπορεί κανείς να κάνει ορειβασία όλο το χρόνο ακόμα και το καλοκαίρι υπάρχουν σκιερές και δροσερές κορυφές και η θαλασσινή ουρά κάνει την ορειβασία μια ευχάριστη εμπειρία. Έτσι και αλλιώς οι καλύτερες εποχές για ορειβασία είναι Άνοιξη και Φθινόπωρο, καθώς αυτές τις εποχές υπάρχει και πλήρης εξυπηρέτηση όσον αφορά τον τουρισμό. Στη Κάλυμνο ακόμα και το χειμώνα οι καιρικές συνθήκες είναι καλές. Ο χρόνος προσέγγισης των διαφόρων τομέων είναι 20 με 30 λεπτά το πολύ.

- *Εξοπλισμός νέων διαδρόμων*

Στην Κάλυμνο μπορούν να ανοιχτούν απεριόριστες νέες διαδρομές είτε ξεκινώντας από το έδαφος είτε κάνοντας ραπέλ από πάνω. Εκτός των διαδρόμων μιας σχοινιά (single pitch) έως 5 σχοινιών. Οι ήδη υπάρχουσες διαδρομές είναι 550.

Τα περισσότερα ονόματα των διαδρόμων ανήκουν στην Ελληνική μυθολογία και την αρχαία ελληνική ιστορία, ένδειξη των Ιταλών (οι οποίοι άνοιξαν τις διαδρομές) για τον πολιτισμό μας και την χώρα μας π.χ. στο πεδίο «Ποιητές» όλα τα ονόματα ανήκουν σε αρχαίους ποιητές.

- *Διεθνή Αναρριχητική Συνάντηση*

Οι κορυφαίοι αναρριχητές του κόσμου θα συμμετάσχουν στην 3^η Διεθνή Αναρριχητική Συνάντηση η οποία θα πραγματοποιηθεί 2-8 Οκτωβρίου 2006 στην Κάλυμνο. Πρόκειται για μια μεγάλης σημασίας αθλητική εκδήλωση που θα δώσει ώθηση στην τουριστική ανάπτυξη του νησιού και θα ενισχύσει την προσπάθεια του υπουργείου

Ανάπτυξης και του ΕΟΤ για την πρόκληση εναλλακτικών μορφών τουρισμού, ανάμεσα στους οποίους είναι και ο αθλητικός τουρισμός.

Ο δήμαρχος Καλύμνιων κ. Γιώργος Ρούσος, τόνισε ότι είναι πολύ σημαντικό γεγονός για το ακριτικό νησί η παρουσία διάσημων αναρριχητών, οι οποίοι εκτός από το αγωνιστικό μέρος, θα μεταδώσουν τις γνώσεις τους που διαθέτει η Κάλυμνος και την μορφολογική αξία στους λάτρεις αυτού του αθλήματος, σε όλο τον κόσμο. Η Κάλυμνος, πρόσθεσε ο κ. Ρούσος, διαθέτει πολυάριθμα αναρριχητικά πεδία, σε άριστη κατάσταση και μπορεί να φιλοξενεί μεγάλες αποστολές ή μεμονωμένους αθλητές που επιθυμούν να ασκηθούν. Ήδη στο νησί έχουν καταγράψει 40 αναρριχητικά πεδία και 550 αναρριχητικές διαδρομές που διαθέτουν όλα τα κατάλληλα μέτρα ασφάλειας, ενώ οργανώνονται και οι παράλληλες δραστηριότητες που θα απευθύνονται στους συνοδούς των αναρριχητών που έχουν αλλά ενδιαφέροντα. Ειδικότερα για την αναρριχητική συνάντηση επισημάνθηκε ,μεταξύ των άλλων ότι:

- *Διεθνής Αναρριχητική Συνάντηση*

Οργανώνεται από τον Δήμο Καλύμνου και του Ελληνικού Ορειβατικού Σύνολο Αχαρνών. Θα συμμετάσχουν 250 και πλέον ξένοι αναρριχητική, ανάμεσα στους οποίους πρωτοκλασάτοι αθλητές, καθώς και 50 Έλληνες. Στο πλαίσιο της εκδήλωσης θα γίνει και πεζοπορία στο δίκτυο των ορεινών μονοπατιών του νησιού με την ασύγκριτη θέα στο Αιγαίο. Σε παράλληλες εκδηλώσεις έχουν προγραμματιστεί έκθεση φωτογραφίας με θέα την ορειβάσια και την αναρρίχηση, προβολή διαφανειών, ομιλίες, αγώνας αναρρίχησης στην ...πλατεία και συνομιλία ελληνικής και ξένης μουσικής.

1.2 Κατάδυση

Η θάλασσα υπήρξε πάντα το κυρίαρχο στοιχείο της ζωής του τόπου. Η κατάδυση κάποτε ήταν η ασχολία των λίγων, των θαρραλέων, των ριψοκίνδυνων. Των ανθρώπων που έδιναν την εντύπωση ότι οι δυνατότητες τους ξέφευγαν από τα ανθρώπινα δεδομένα, αυτών που πεισματικά αρνούσαν και άφηναν πίσω τους το παρόν, παραδομένοι στη γοητεία ενός άλλου μυστικού κόσμου του κόσμου των ψαριών, των σφουγγαριών και των ναυαγών, του κόσμου της απέραντης σιωπής.... Η αίσθηση του εξαιρετικά επικίνδυνου της κατάδυσης, που ακόμα και σήμερα είναι αρκετά έντονη δεν είναι εντελώς πλαστή, είναι όμως κατά πολύ αναχρονιστική. Ανήκει στην εποχή του καταδυτικού σκάφανδρου και των σφουγγαράδων, στην εποχή της άγνοιας. Βασικά νομών της φυσικής και ιατρικής κατάδυσης και στην εποχή του υποτυπώδους εξοπλισμού – γεγονότα και καταστάσεις που πέρασαν πλέον ανεπιστρεπτή. Σήμερα, η καταδυτική τεχνολογία έχει φτάσει πλέον στην τέταρτη γενιά καταδυτικών συσκευών και η κατάδυση έχει γίνει ίσως το πιο δημοφιλές θαλάσσιο σπορ παγκοσμίως και οι στατιστικές δείχνουν ότι να καταδύετε κανείς είναι πιο ασφαλές από το να οδηγείς στην εθνική οδό. Υπάρχουν τρία είδη κατάδυσης στο νησί των σφουγγαράδων και είναι οι αγώνες σκανταλόπετρας, η αυτόνομη κατάδυση και η ελεύθερη κατάδυση.

Τι είναι η κατάδυση με σκανταλόπετρα

Η σκανταλόπετρα είναι ένα κομμάτι πέτρας, συνήθως μάρμαρο ή γρανίτης, με στρογγυλεμένες γωνίες και υδροδυναμικό σχήμα βάρους από 8-14 κιλά, το οποίο χρησιμοποιούσαν οι σφουγγαράδες από την αρχαιότητα μέχρι πριν από λίγα χρόνια, σαν βοηθητικό εργαλείο στις καταδύσεις τους

Στη μια άκρη υπάρχει μια τρύπα στην οποία είναι δεμένο ένα μακρύ σχοινί που ξετυλίγεται από τη βάρκα κατά την κατάδυση και ξαναμαζεύεται κατά την ανάδυση. Σ' αυτή είναι περασμένο και ένα μικρό σχοινί με μια θηλειά, την οποία περνά στον καρπό του ο σφουγγαράς για να μπορεί να ελευθερώνει τα χέρια του χωρίς να χαθεί η σκανταλόπετρα και η σύνθεση του με την βάρκα. Μπορεί κανείς να ισχυριστεί ότι η κατάδυση με σκαντολόπετρα είναι ο προγονός και οι ρίζες της Ελεύθερης Κατάδυσης, τουλάχιστον σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Οι μέχρι τώρα προσπάθειες για την ανάδειξη της κατάδυσης με σκανταλόπετρα.

Έχουν ήδη γίνει αρκετές μεμονωμένες προσπάθειες για την ανάδειξη της κατάδυσης με σκαντολόπετρα είτε για απότιση φόρου τιμής στους σφουγγαράδες, είτε σαν επίδειξη, είτε σαν αθλητικές προσπάθειες. Πολλές από αυτές είδαν το φως της δημοσιότητας.

❖ Σεπτέμβριος 2004 - Καταδυτικό Φεστιβάλ Καλύμνου.

Επίδειξη κατάδυσης με σκαντολόπετρα από σφουγγαρά. Πρώτη προσπάθεια οργάνωσης αγώνων. Συμτείχαν αρκετοί Έλληνες και ξένοι Ελεύθεροι δύτες. Καταγράφηκε βουτιά στα 55 μέτρα από του Θωμά Θωμαΐδη.

❖ Αύγουστος 2005 - καταδυτικό Φεστιβάλ Καλύμνου

Επίδειξη κατάδυσης με σκανταλόπετρα από σφουγγάρια. Δοκιμαστική κατάδυση από Ελεύθερους δύτες με περιορισμό βάθους 35 μέτρα.

Οι 1^{οι} αγώνες Ελεύθερης Κατάδυσης με σκανταλόπετρα θα διεξαχθεί στην Κάλυμνο από 21-27 Αυγούστου 2006 και θα είναι αφιερωμένοι στον Καλύμνιο καθηγητή Ιατρικής που διέγινωσε την «Νόσο των σπογγαλιέων» Σκεύο Ζερβό.

ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΚΑΤΑΔΥΣΗ

Η αυτόνομη κατάδυση είναι μια από τις πιο ενδιαφέρουσες δραστηριότητες. Δίνει κάποιον τη δυνατότητα να γνωρίσει τον φανταστικό κόσμο του βυθού με άνεση. Στην Κάλυμνο με την καταδυτική παράδοση εκατοντάδων ετών θα βρει κανείς το κατάλληλο περιβάλλον για αυτόνομη κατάδυση με πλήρη ασφάλεια.

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΑΤΑΔΥΣΗ

1. **Με βουτιές:** Στην Κάλυμνο σε κάθε παραλία μπορεί ο καθένας να βρει το κατάλληλο σημείο και να βουτήξει από βράχο.
2. **Με αναπνευστήρα:** Η κατάδυση με αναπνευστήρα δίνει εξίσου καλές δυνατότητες με την αυτόνομη κατάδυση. Είναι ο εύκολος και οικονομικός τρόπος για να απολαύσει κανείς το βυθό.
3. **Με ψαροντούφεκο**
4. **Με άπνοια:** Η άπνοια είναι μια τεχνική ελεύθερης κατάδυσης που αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια και εξελίσσεται σε άθλημα. Είναι η τεχνική που δίνει τη δυνατότητα σε κάποιον να παραμείνει πολλή ώρα στο βυθό και να καταδυθεί σε μεγάλα βάθη, χρησιμοποιώντας μόνο την αναπνοή. Στην Κάλυμνο υπάρχουν αρκετές περιοχές γρήγορα προσβάσιμες, με μεγάλα βάθη για να εξασκηθεί η άπνοια. Προβλέπεται πολύ σύντομα να λειτουργήσει και σχετική σχολή.

1^ο ΕΤΗΣΙΟ ΚΑΤΑΔΥΤΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΑΛΥΜΝΟΥ

Το πρώτο Ετήσιο Καταδυτικό Φεστιβάλ έγινε στην Κάλυμνο στις 5-12 Σεπτεμβρίου 2004. Η Κάλυμνος τιμώντας την παράδοση της διοργάνωσε το 1^ο Ετήσιο Καταδυτικό Φεστιβάλ με μια ποικιλία από πολιτικές και καταδυτικές δραστηριότητες που αναδεικνύουν την παράδοση, την εμπειρία και τις δυνατότητες του νησιού για

καταδυτικό τουρισμό. Ταυτόχρονα έγινε προσπάθεια για την εφαρμογή στην πράξη της δυνατότητας ανάπτυξης συμμετοχικού τουρισμού σε επαγγελματικά αλιευτικά και σπογγαλιευτικά σκάφη. Το ωραιότερο απ' όλα είναι ότι συμμετοχή σε όλες τις εκδηλώσεις ήταν εντελώς δωρεάν. Το φεστιβάλ σημείωσε μεγάλη επιτυχία λόγω της πρωτοτυπίας του και της άρτιας οργάνωσής του. Στους αγώνες άπνοιας η βασική ομάδα αθλητών στους αγώνες άπνοιας ήταν από Θεσσαλονίκη. Το φεστιβάλ έγινε σε ευρωπαϊκό επίπεδο γνωστό από τον έκδοτη του αγγλικού περιοδικού DIVER γεγονός σημαντικό για την εξέλιξη των φεστιβάλ και του καταδυτικού τουρισμού.

2^ο ΕΤΗΣΙΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΑΤΑΔΥΣΗΣ ΚΑΛΥΜΝΟΥ 2005

Το 2^ο Ετήσιο Καταδυτικό Φεστιβάλ πραγματοποιήθηκε στην Κάλυμνο στις 22 Αυγούστου έως 2 Σεπτεμβρίου 2005. Το φεστιβάλ περιελάμβανε σπογγαλιευτικά ταξίδια, αυτόνομες καταδύσεις, περιήγηση στις αποθήκες σφουγγαριών, διαγωνισμό κατάδυσης από βράχια και αλλά ενδιαφέροντα.

ΤΟ ΚΑΤΑΔΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΗΓΑΣΟΣ

Το Καταδυτικό Κέντρο Πήγασος είναι ίσως παγκόσμια ,μια μοναδική περίπτωση εξαιτίας των χαρακτηριστικών και της ιστορίας του. Αποτελείται από ένα παραδοσιακό σπογγαλιευτικό καΐκι και ένα φουσκωτό. Το παραδοσιακό επαγγελματικό τύπου «Αχταρμάς» τα καλοκαίρια, είναι σκάφος για αυτοδύτες και το χειμώνα είναι το σκάφος που χρησιμοποιεί η «Δημόσια Σχολή Δυτών Καλύμνου» για εκπαίδευση.

1.3 Πεζοπορία –Trekking

Η πεζοπορία σημαίνει πορεία που μπορεί να είναι εύκολη, μέτρια ή δύσκολη, με ευχάριστα αποτελέσματα σε ευχάριστο περιβάλλον. Συνήθως είναι μονοήμερη ή διήμερη που στην δεύτερη περίπτωση είναι απαραίτητη η προμήθεια εξοπλισμού βουνού και σκηνής.

Ο βαθμός δυσκολίας του Trekking εξαρτάται από τις ώρες της διαδρομής και την υψομετρική διάφορα που καλείται να καλύψει ο πεζοπόρος αλλά και την μορφολογία του εδάφους.

Εδώ να διαχωριστεί λίγο η πεζοπορία, εύκολη ή δύσκολη ή πεδινή ή ορεινή από την ορειβασία με ή χωρίς αναρριχητικά κομμάτια και την κατάκτηση της κορυφής, (θα φανεί άλλωστε από την αυτόνομη και μεγάλη αλλαγή της κλίσης του μονοπατιού τις πολλές ώρες και τη δυσκολία στην αναπνοή).

Στην Κάλυμνο διοργανώνονται πεζοπορικές διαδρομές με προορισμό κορυφές χαμηλών βουνών οι οποίες είναι πολύ ενδιαφέρουσες και προσφέρουν την δυνατότητα στους πεζοπόρους να απολαύσουν από ψηλά την θεά του νησιού και να ασκήσουν το σώμα τους. Υπάρχουν οδηγοί που ξέρουν πολύ καλά τα μονοπάτια και έχουν μεγάλη εμπειρία στην ευγένεια συμπεριφορά στο βουνό (προσανατολισμός, αντιμετώπιση μικροτραυματισμών, ομοιογένεια ομάδας κ.ά.). Τα μονοπάτια είναι διατηρημένα και σηματοδοτημένα από του Δήμο του νησιού τους πεζοπορικούς και ορειβατικούς ομίλους που ενδιαφέρονται για τη διατήρηση της κληρονομιάς της Καλύμνου.

Στο νησί η πεζοπορία συνηθίζεται να συνδυάζεται με το Mountain bike κατά μήκος της ασφαλτωμένης παραλιακής οδού από το Μασούρι έως και Εμπορειό όπως επίσης και στο βράχο της Τελένδου με θέα το γαλάζιο της θάλασσας. Για οποιόν επιλέξει χωματόδρομο ενδιαφέρουσες είναι οι διαδρομές από του Εμπορειό προς το ακρωτήρι Β.Δ., από Πόθια προς τη Μόνη Άγιας Αικατερίνης και το σπηλαίο της Κεφάλας.

Για την ορεινή πεζοπορία υπάρχουν αρκετά μονοπάτια, με ασύγκριτη θέα από ψηλά προς το Αιγαίο. Προτείνονται οι διαδρομές:

1. Αργινώντα – Βαθύ
2. Καντούνι – Άγιος Φώτης
3. Τέλενδος – Κάστρο Άγιου Γεωργίου
4. Προς Παναγιά Κυρά Ψηλή και Πεζώντα
5. Σπήλαια Κεφάλας – Άγιος Ανδρέας – Πιθάρι (Μοναστήρι)

Αξίζει να σημειωθεί η προσπάθεια του Δήμου να βοηθήσει το έργο των πεζοπορικών ομιλών για «άνοιγμα» νέων διαδρόμων με την προτροπή νέων παιδιών απ' τα σχολεία. Για αυτά εκτός από ένα ευχάριστο παιχνίδι αποτελεί και ένα τρόπο εθελοντισμού.

1.4 Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΚΑΤΑΔΥΤΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΣΤΗΝ ΚΑΛΥΜΝΟ

Αν και η στεριά είναι φτωχή σε καλλιεργήσιμη γη, η θάλασσα προσφέρει ένα μοναδικά πλούσιο βυθό και οικοσύστημα. Η Κάλυμνος είναι ο πρώτος και ο φυσικός προορισμός για κάθε αυτοδύτη και ειδικό επιστήμονα ερευνητή. Ένας μικρός κατάλογος των μοναδικών της χαρακτηριστικών αποτελεί:

- Μεγάλη παράδοση και εκπαιδευτική εμπειρία στις επαγγελματικές καταδύσεις.
- Καταδυτικό περιβάλλον, γνώσεις και νοοτροπία.
- 12 χιλιόμετρα ακτογραμμής απελευθερωμένης για κατάδυσης, η μεγαλύτερη στην Ελλάδα
- Η Δημιουργία του Πρώτου Καταδυτικού Πάρκου στην Ελλάδα.
- Η Δημιουργία του Πρώτου Υποβρύχιου Αρχαιολογικού Πάρκου θα γίνει στην Ελλάδα
- Βουτιές ιδιαίτερου ενδιαφέροντος όπως οι μοναδικές στην Ευρώπη εγκαταστάσεις σπογγοκαλλιέργειας
- Ολοκαινουργίος θάλαμος Υπερβατικής που λειτουργεί στο Νοσοκομείο Καλύμνου υπό την εποπτεία εξειδικευμένου και έμπειρου ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικό.

Το Καταδυτικό Πάρκο θα είναι το πρώτο που θα κατασκευαστεί στην Ελλάδα εκτός του καλοκαιριού του 2006. Θα περιλαμβάνει το νησί Καλαβρός που βρίσκεται στην είσοδο του κόλπου Αργυνόντα και έναν ύφαλο μεταξύ Καλαβρού και του Εμπορείου που είναι το βορειότερο χωριό της Καλύμνου. Ο κόλπος περιβάλλεται από τα χωριά Αργυνόντα, Σκαλιά και Εμπορείος, πολλές μικρές παραλίες και απότομα κρημνά κατάλληλα για αναρρίχηση. Είναι γεμάτος ψάρια και θαλάσσιους οργανισμούς και αλιεύεται εντατικά. Με τη λειτουργία του Καταδυτικού Πάρκου θα επιβληθούν περιορισμοί. Μια ιδέα είναι όλος ο κόλπος (εκτός του Καταδυτικού Πάρκου φυσικά) να γίνει Αλιευτικό Πάρκο.

Οι εξελίξεις γύρω από τη δημιουργία του Καταδυτικού Πάρκου ήταν:

- *2003 Δεκέμβριος*: Επίσημη ανακοίνωση της δημιουργίας του Καταδυτικού Πάρκου από την περιφερειάρχη Νότιου Αιγαίου κατά τη διάρκεια του 1^{ου} θεματικού Διεθνούς Τουριστικού Συνεδρίου.
- *2004 Νοέμβριος*: Ο Δήμος Καλύμνου αναθέτει σε μελετητή τη μελέτη του κτιρίου Διοίκησης του Πάρκου.
- *2004 Δεκέμβριος*: Η περιπέτεια Νότιου Αιγαίου δέχτηκε τη μελέτη σκοπιμότητας και συμφώνησε του καταμερισμό των μελετών με το Δήμο Καλύμνου.
- *Αύγουστος 2006*: θα γίνουν τα εγκαίνια του Πρώτου Θαλάσσιου Πάρκου στην Ελλάδα.

Το Θαλάσσιο Πάρκο είναι βέβαιο πως θα γίνει πόλος έλξης για τους θαυμαστές του βυθού της θάλασσας και του πλούσιου θαλάσσιου κόσμου της. Άλλωστε ο Βυθός πάντα θα προκαλεί το ενδιαφέρον του κόσμου, για εξερεύνηση και μελέτη αυτού τόσο διαφορετικού κόσμου.

1.5 ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟΣ – ΙΑΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Οι θεραπευτικές ιδιότητες του νερού ήταν γνωστές από πολύ παλιά. Το 2.000 π.χ. οι Βαβυλώνιοι είχαν συνδέσει την έννοια του γιατρού με αυτόν που γνώριζε πολύ καλά το νερό!! Στην ελληνική μυθολογία αναφέρονται συχνά οι θαυματουργικές θεραπευτικές ιδιότητες πολλών πηγών και τον 5^ο αιώνα π.χ. η εμπιστοσύνη αυτή προς το ιαματικό νερό εκφράζεται με την ίδρυση των Ασκληπιείων που κτίζεται κοντά στις Ιαματικών Πηγών. Η εξέλιξη των ιαματικών πηγών είναι στενά συνδεδεμένοι με τις αντιλήψεις της ιατρικής Παθολογίας. Σε εποχές όπου η ιατρική επιστήμη εφαρμόζει φυσικά μέσα θεραπείας των διάφορων παθήσεων παρατηρείται και ανάπτυξη των Ιαματικών Πηγών. Με την έκρηξη της Χημικής Φαρμακολογίας και την εξέλιξη της χειρουργικής, εγκαταλείπεται και η αντίληψη περί της ιαματικότητας των πηγών. Αποτέλεσμα αυτών των ισορροπιών είναι η παρακμή των λουτροπόλεων της Ελλάδας, οι οποίες άνθισαν μετά το 1930 και η μετατροπή τους σε «γεροντοπόλεις παραδοσιακής πελατείας». Στη σημερινή εποχή η «Λουτροθεραπεία» εξελίσσεται και λαμβάνει τη μορφή του «Ιαματικού Τουρισμού» ο δε ασθενής γίνεται σταδιακά και Τουρίστας.

ΙΑΜΑΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΑΛΥΜΝΟ

Η περιοχή Θερμά – Πιθάρι της Καλύμνου βρίσκεται στη Νότιο και Ανατολική πλευρά της και εκτείνεται από τον όρμο Πιάνει Πούντα». Εξαιτίας του υποθαλάσσιου ηφαιστείου που είναι ανενεργό κάποια εκατοντάδες χρόνια το νερό έχει υψηλή σε περιεκτικότητα ποσότητα ραδίου που έχει θεραπευτικές ιδιότητες. Άλλωστε η παραλία ονομάζεται Θέρμα εξαιτίας της υψηλής θερμοκρασίας του νερού. Κατά τις δεκαετίες 50 έως 70 η περιοχή

των Θερμών άνθιζε από ξένους επισκέπτες υγείας ενώ τα τελευταία χρόνια έχει μειωθεί ο αριθμός τους με τη διαφορά ότι όσοι την επισκέπτονται τώρα συνδυάζουν θαλασσοθεραπεία και τουρισμό αναψυχής. Η περιοχή αυτή σύμφωνα με μελέτη ειδικών επιστημών μπορεί να δεκτά διαμορφωμένες για την παροχή περισσότερων υπηρεσιών. Ιταλοί επενδυτές έχουν δείξει έντονο ενδιαφέρον για την δημιουργία ενός τουριστικού θέρετρου που επεκτείνει τις δραστηριότητες του, ώστε το προσφερόμενο προϊόν εκτός της θεραπείας να έχει ως σκοπό περισσότερο την ξεκούραση και την αναψυχή. Αυτό προϋποθέτει επέκταση και ανακαίνιση του ήδη υπάρχοντος ξενοδοχείου στην περιοχή των Θερμών την εύρεση εξειδικευμένου προσωπικού και φυσιοθεραπευτών και την δημιουργία επιπρόσθετων εγκαταστάσεων.

1.6 Οικολογικός Τουρισμός

Το γεράκι Μαυροπετρίτης στην Κάλυμνο

Ο Μαυροπετρίτης είναι ένα σκουρόχρωμο, μεσαίου μεγέθους μεταναστευτικό γεράκι με μακριές φτερούγες το οποίο εμφανίζεται στη Μεσόγειο τον Απρίλιο, επιστρέφοντας από τις περιοχές διαχείμασης του στην Ανατολική Αφρική και ιδιαίτερα τη Μαδαγασκάρη.

Ανήκει στην οικογένεια Falconidae και στο είδος Falco eleonora. Τα ενήλικα απαντώνται σε δυο χρωματικές φάσεις: μια σκούρα σχεδόν ολόμαυρη και μια, από συνηθισμένη, ανοιχτή φάση στην οποία το σώμα είναι ανοιχτό καστανοκόκκινο με επιμήκεις ραβδώσεις. Πάντως, σε συνθήκες πεδίου ακόμα και η ανοιχτόχρωμη φάση δείχνει ένα πολύ σκούρο, σχεδόν μαύρο χρώμα. Έχει αγελαίες συνήθειες ενώ μεμονωμένα άτομα μπορούν να μπερδευτούν με τον Πετρίτη, που είναι όμως πιο γεροδεμένος και πιο κοντή ουρά. Κατά την περίοδο της αναπαραγωγής του η Ελλάδα φιλοξενεί το 70% του παγκόσμιου πληθυσμού του Μαυροπετρίτη. Νεότερες εκτιμήσεις κάνουν λόγο για το 1/3 από το ποσοστό του πληθυσμού του στην Ελλάδα, αναπαράγεται στην Κάλυμνο.

⇒ Δράσεις για την προστασία του Μαυροπετρίτη στην Κάλυμνο

Το πρόγραμμα δράσης στοχεύει στην διατήρηση του είδους του γερακιού γιατί είναι με σιγουριά το σημαντικότερο είδος που φιλοξενεί η χώρα. Συγκεκριμένο το όνομα της προστατευόμενης περιοχής είναι η Νερά, η Τέλενδος και το Σάρι.

Στο πλαίσιο του προγράμματος ο Δήμος εγκατέστησε περίπτερο ενημέρωσης. Ικανοποιητικός κρίνεται ο πρώτος χρόνος λειτουργίας του περίπτερου στην περιοχή της Πόθιας από τις 13 Ιουλίου έως 15 Σεπτεμβρίου, στα πλαίσια του προγράμματος LIFE για το

Μαυροπετρίτη. Η υπεύθυνη λειτουργίας του περιπτέρου απασχολεί καθημερινά με:

- ❖ την ενημέρωση των επισκεπτών (τουριστών, αναρριχητών κ.τ.λ.), για το πρόγραμμα και τη σημασία της νησιωτικής Ελλάδας με την επιβίωση του γερακιού.
- ❖ την επαφή με το Δημοτικό Οργανισμό τουρισμού και τους επαγγελματίες της Καλύμνου διοργανώνουν ξεναγήσεις επισκεπτών στις γύρω νησίδες που φιλοξενούνται οι πληθυσμοί τους.
- ❖ την υποδοχή και εκπαίδευση εθελοντών του προγράμματος.

Κατά τη διάρκεια του προγράμματος επισκέπτονται το νησί Έλληνες και αλλοδαποί ορνιθόλογοι για να μελετήσουν την αναπαραγωγή αυτού του πραγματικά σπάνιου είδους καθώς και άτομα ευαισθητοποιημένα που επιθυμούν να δουν τον Μαυροπετρίτη από κοντά ή και να προσφέρουν εθελοντική εργασία για την διάσωση του. Αξίζει να σημειωθεί ότι γίνονται εκδρομές στο νησί από τις περιβαλλοντολογικές ομάδες σχολείου άλλων περιοχών που έχουν σαν στόχο την μελέτη του γερακιού, την εθελοντική εργασία των παιδιών και τη συλλογή υλικών που θα χρησιμοποιήσουν στην εφημερίδα του σχολείου τους, για τον Μαυροπετρίτη.

1.7 Συνεδριακός Τουρισμός

Στην Κάλυμνο ο συνεδριακός τουρισμός άρχισε να κάνει τα πρώτα του βήματα από το καλοκαίρι του 2005. Το νησί διαθέτει ένα μόνο συνεδριακό χώρο που στεγάζεται στο ξενοδοχείο «Elies» στην παραθαλάσσια περιοχή Elies. Το ξενοδοχείο διαθέτει ένα πλήρως εξοπλισμένο αμφιθέατρο δυναμικότητας 150 ατόμων, μελετημένο να παρέχει συνθήκες πλήρους ασφάλειας και άνεση προσβάσιμο και σε άτομα με κινητικότητα. Το αμφιθέατρο είναι σχεδιασμένο να προσαρμόζεται κατάλληλα για Συνέδρια, Συνεδριάσεις, Συνελεύσεις, Παρουσιάσεις, Εκπαιδευτικά Σεμινάρια, Ομιλίες, Προβολές, Συναυλίες και κάθε είδους σχετικές εκδηλώσεις. Είναι διαθέσιμο για εκδηλώσεις σε όλη τη διάρκεια του χρόνου. Από άποψης ασφαλείας το αμφιθέατρο διαθέτει:

- ❖ 3 εισόδους – εξόδους κινδύνου με εύκολη άμεση πρόσβαση στο ύπαιθρο για ασφαλή και γρήγορη εκκένωση της αίθουσας.
- ❖ Παθητική Πυρασφάλεια
- ❖ Εγκατάσταση Ενεργητικής Πυροπροστασίας
- ❖ Φωτισμό ασφαλείας
- ❖ Αντιπάνικ αναλόγια στα καθίσματα

Από άποψη άνεσης το αμφιθέατρο διαθέτει:

- ❖ Καθίσματα τύπου κινηματογράφου με ανατομικό σχεδιασμό για πολύωρο κάθισμα, όλα εξοπλισμένα με αντιπάνικ αναλόγιο.
- ❖ Εγκατάσταση κλιματισμού ψύξης – θέρμανσης.
- ❖ Εγκατάσταση αερισμού.
- ❖ Ειδικά μελετημένη εγκατάσταση ήχου για αποφυγή κόπωσης.
- ❖ Ηχομόνωση
- ❖ Ηχοαπορρόφηση
- ❖ Θερμομόνωση.

Από άποψη εξοπλισμού και εγκαταστάσεων το Αμφιθέατρο διαθέτει:

- ❖ Προβολικά συστήματα Βιντεοπροτζέκτορα, προτζέκτορα, προτζέκτορα διαφανειών, βίντεο, τηλεόραση, DVD player κλπ με ηλεκτρική οθόνη.
- ❖ Συνεδριακό σύστημα.
- ❖ Μεταφραστικό σύστημα.
- ❖ Ηχητική εγκατάσταση και Dolby Surround.
- ❖ Φωτισμό σκηνής
- ❖ Προγραμματιζόμενο dimmer για την άμεση δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών φωτισμού.
- ❖ Τηλεχειριστήριο για όλες τις πιο πάνω λειτουργίες.
- ❖ ISDN σύνδεση με Internet.

1^η Συνδιάσκεψη Αυτοδιοίκησης Περιφέρειας Νότιου Αιγαίου.

Ο Ε.Ο.Σ.Σ. στα πλαίσια της 1^{ης} Συνδιάσκεψης Αυτοδιοίκησης Περιφέρειας Νότιου Αιγαίου που διεξήχθη την άνοιξη του 2005 στην Ερμούπολη της Σύρου, σε συνέχεια του συνεδρίου Κιμώλου του νόμου Κυκλάδων, πραγματοποίησε συνέδριο στην Κάλυμνο για την ανάδειξη καίριων ζητημάτων και προτεραιοτήτων του Νομού Δωδεκανήσεων. Η επιλογή της Καλύμνου έγινε διότι το νησί αυτό ανήκει στην δεύτερη ομάδα βάσει των κριτηρίων ανάπτυξης ,χαρακτηρισμένη ως περιοχή οργανωμένης ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων. Σκοπός του συνεδρίου αυτού ήταν η καταγραφή των προβλημάτων του Νόμου Δωδεκανήσεων και η ενίσχυση του ρόλου των οργανισμών αυτοδιοίκησης.

Η Κάλυμνος για το μέγεθος και του πληθυσμού της το ένα συνεδριακό κέντρο που διαθέτει δεν είναι αρκετό. Υπάρχουν και κάποιοι άλλοι χώροι που με τις κατάλληλες προσαρμογές μπορούν να υπάρξουν αξιόλογα συνεδριακά κέντρα που θα ενισχύσουν τον τουρισμό.

1.8 Σπήλαια

Τα περισσότερα σπήλαια του νησιού έχουν ανέγγιχτη μορφή και αποτελούσαν λατρευτικοί χώροι κατά την αρχαιότητα. Η Κάλυμνος αποτελεί αγαπημένο προορισμό των φίλων των σπηλαίων για τους εντυπωσιακούς σταλακτίτες, σταλαγμίτες και για το αρχαιολογικό και σπηλαιολογικό τους ενδιαφέρον. Αξίζει να γίνει αναφορά στα σημαντικότερα και αρχαιότερα σπήλαια αρχίζοντας με αυτό της Κεφάλας.

Η Κεφάλα βρίσκεται νοτιοδυτικά του νησιού και έχει αρχαιολογικό και σπηλαιολογικό ενδιαφέρον. Ο διάδρομος του έχει μήκος 103 μέτρα και στολίζεται από πελώριους σταλακτίτες. Εξερευνήθηκε το 1961 από τον ωκεανογράφο Αναστάσιο Χριστομένο. Η Κεφάλα συγκαταλέγεται ανάμεσα στα 3 αρχαιότερα σπήλαια της Ελλάδας. Βρέθηκαν ίχνη λατρείας του Ολύμπιου Διός. Μπορεί κανείς να πάει με καΐκι από την Πόδια ή τις Μυρτιές ή να απολαύσει την διαδρομή Αγία Αικατερίνη – Κεφάλα.

Στην περιοχή του Βαθύ υπάρχουν τα Σπηλαιά πρωτόγονης κατοίκησης στις πλαγίες των λόφων Κλασάνι και Τσιγγούρα. Διακρίνονται ίχνη καπνού και βρέθηκαν κάποια πρωτόγονα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στην καθημερινότητα. Έχουν αρκετά δύσκολη πρόσβαση που τα καθιστά λιγότερα δημοφιλή στους τουρίστες αλλά όχι ανάξια προσοχής.

Στο Βαθύ βρίσκεται και το σπήλαιο Δασκαλιό. Εκεί εντοπίστηκαν προϊστορικά ευρήματα όμως νεολιθικά εργαλεία, σφόνδολοι και κεραμική Μεσομινωικής και Υστερομινωικής (2000-1400 π.χ.). Το σπήλαιο χρησιμοποιήθηκε από τους κατοίκους για την άμυνα του νησιού, καθώς βρίσκεται στην είσοδο του νησιού. Επίσης κατά την τουρκοκρατία λειτουργούσε εκεί το «κρυφό σχολείο» που κράτησε ζωντανό το ελληνικό στοιχείο και την χριστιανική πίστη των Καλύμνιων. Έχει σχετικά δύσκολη πρόσβαση. Παρόλα αυτά το Δασκαλείο είναι πολύ δημοφιλείς στους φίλους των σπηλαίων.

Στην περιοχή του Φλασκά βρίσκεται το Σπήλαιο των Επτά Παρθένων. Σύμφωνα με την παράδοση εκεί χάθηκαν επτά παρθένες Καλυμνιές που τις καταδίωκαν αδίστακτοι Σαρακηνοί πειρατές. Αυτό τότε το σπήλαιο ονομάστηκε σπήλαιο των Επτά Παρθένων και οι θρύλοι λένε πως τις ανοιξιάτικες βραδιές όταν έχει ξαστεριά, κάποιος μπορεί να ακούσει φωνές και βήματα. Αυτός ο μύθος προκαλεί την περιέργεια του επισκέπτη να δει από κοντά το συγκεκριμένο σπήλαιο.

1.9 Μουσεία

Η Κάλυμνος είναι ένα νησί του οποίου η ιστορία χάνεται στα Βάθη των αιώνων. Οι πρώτοι κάτοικοι της (από τις αρχές της Γεωμετρικής εποχής – 11^{ος} αιώνας π.χ.) ήταν οι κάρες. Στο νησί μπορεί να συναντήσει κανείς σχεδόν παντού – ακόμα και κάτω από τα αναρριχητικά πεδία – απομεινάρια και θραύσματα από τα κτίσματα και τα αντικείμενα των αρχαίων κατοίκων της.

Στο Ναυτικό Μουσείο το οποίο βρίσκεται στην περιοχή του Χριστού, μπορεί κάποιος να δει εκθέματα από τη ζωή των σφουγγαράδων και τα έθιμα των Καλύμνιων. Στην πραγματικότητα αποτελεί ένα σπογγαλιευτικό μουσείο το οποίο εκθέτει όλη την πρόοδο των καταδυτικών μεθόδων, διάφορα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν στην σπογγαλιεία και την επεξεργασία των σπόγγων καθώς και σπάνιες φωτογραφίες και έγγραφα.

Το μουσείο Θαλάσσιων Ευρημάτων στα Βλυχάδια, είναι γεμάτο από σπάνια θαλάσσια είδη τα πιο πολλά ψαρεμένα από τους ιδιοκτήτες του μουσείου. Εκεί ο επισκέπτης μπορεί να δει του αμέτρητους θησαυρούς του βυθού όπως σπάνια είδη ψαριών, σφουγγαριών και κοχυλιών καθώς και να ενημερωθεί για την ιστορία των σφουγγαράδων που με τα κατορθώματά τους έγινε γνωστοί στη Μεσόγειο.

Το Λαογραφικό μουσείο – παραδοσιακό σπίτι Καλύμνου, όπως έχει ονομαστεί από τους ιδιοκτήτες που βρίσκεται στην περιοχή των Βλυχαδιών, προς του Άγιου Σάββα. Είναι ένας χώρος όπου μπορεί να γυρίσει τον τουρίστα στα παλιά και με αναλυτική ξενάγηση να μάθει τα ήδη, τα έθιμα και τον παραδοσιακό τρόπο ζωής των Καλύμνιων. Μάλιστα συνηθίζεται στους επισκέπτες καλωσόρισμα στη σάλα με παραδοσιακό κέρασμα που περιλαμβάνει καλύμνικο κρασί (ανάμα) και το παραδοσιακό ψωμί που φτιάχνεται μόνο στην Κάλυμνο (εφτάζυμο). Το σπίτι λοιπόν περιλαμβάνει διάφορα παραδοσιακά έπιπλα, τον κρέβατο, την κουζίνα που έχει πολλά σκεύη που

χρησιμοποιούσε η νοικοκυρά του νησιού. Επίσης ο χειρόμυλος ,ο αργαλειός, ο χώρος του ζυμώματος και ο σαφράς αποτελούν εικόνες που χαρακτηρίζουν έντονα μια παραδοσιακή καλύμνικη οικογένεια έτσι ώστε ο καθένας να κατανοήσει τη νοοτροπία και τις συνήθειες του Καλύμνιου.

Τέλος, το μεγαλύτερο μουσείο του νησιού αποτελεί το Αρχαιολογικό μουσείο το οποίο στεγάζεται στο αρχοντικό της οικογένειας Βουβάλη Καλύμνιου σφουγγαρέμπορα, του 19^{ου} αιώνα. Χτίσθηκε στα μέσα του 19^{ου} αιώνα και ανακαινίστηκε το 1994. Στο εσωτερικό του μουσείου γίνεται αναπαράσταση της τράπεζας ,με τα σερβίτσια, του καθιστικού, του γραφείου με την εμπορική αλληλογραφία, των δωματίων υπηρεσίας των αποθηκευτικών χώρων και του φωτογραφικού αρχείου, με τα έπιπλα, τους πίνακες και τα αντικείμενα καθημερινής χρήσης της οικογένειας. Η οικογένεια Βουβάλη αποτελούσε την πιο πλούσια στην Κάλυμνο και έκανε ενέργειες στο νησί όπως η δημιουργία του Νοσοκομείου της Καλύμνου από όπου πήρε το όνομα του ευεργέτη της.

Η αρχαιολογική συλλογή περιλαμβάνει ειδώλια, κεραμικά και νομίσματα αρχαϊκής, κλασικής και ελληνικής περιόδου (7^{ος} – 1^{ος} αιώνας π.χ.) από την νεκρόπολη της περιοχής Δάμου και το αποθέτη του ναϊσκου του Απόλλωνα Δολίου.

Παράλληλα το μουσείο περιλαμβάνει τις έξης συλλογές:

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ. Περιλαμβάνει ειδώλια και εργαλεία, μινωικής και μυκηναϊκής εποχής.

ΚΛΑΣΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ. Περιλαμβάνει κεραμική, επιγραφές ,γλυπτά ελληνιστικής περιόδου.

ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟΥ-ΤΟΥ 19^{ου} ΑΙΩΝΑ

ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΒΟΥΒΑΛΗ. Περιλαμβάνει λυχνάρια και μικροαντικείμενα της ελληνικής περιόδου.

Τα σημαντικότερα εκθέματα του Μουσείου είναι:

→ Πίθοι νεολιθικής εποχής (3000-2800 π.χ.)

→ Όστρακα Μινωικών και Μυκηναϊκών αγγείων(2000-1500 π.χ.)

- Ειδώλια Μυκηναϊκής εποχής (1500-1100 π.χ.)
- Κορμός αγάλματος υπερφυσικού μεγέθους
- Επιτύμβιοι βωμοί ελληνοιστικής περιόδου
- Βυζαντινά χειρόγραφα του 14^{ου} αιώνα
- Πίνακες Καλύμνιων καλλιτεχνών
- Ευρωπαϊκά σερβίτσια 19^{ου} αιώνα

Εν κατακλείδι το δέλεαρ είναι μεγάλο για οποιοδήποτε επιθυμεί να δει και να γνωρίσει αρχαιολογικά σπάνια πράγματα ευρήματα καθώς αντικείμενα και πράγματα που αντικατοπτρίζουν τη ζωή και τις συνήθειες του Καλύμνιου.

1.10 Κάστρα – Μνημειακός Τουρισμός

Στα δύο βουνά στο νησί της Καλύμνου δεσπόζουν δύο κάστρα ιστορικής τα οποία υπήρξαν φρούρια για τους κατοίκους του νησιού. Έτσι στην περιοχή της Πόθιας προβάλλει επιβλητικά το Ενετικό Κάστρο της Χρυσοχειριάς το οποίο χτίστηκε πάνω στα θεμέλια προγενέστερου βυζαντινού φρούριου. Εντός των τειχών του κάστρου βρίσκεται το εκκλησάκι της Παναγίας της Χρυσοχειριάς που τον 15γουστο, στην ονομαστική της γιορτή ανοίγει για όλο τον κόσμο καθώς γίνεται πανηγύρι από τους ντόπιους και προσφέρεται παραδοσιακό καλύμνικο, φαγητό σε όλους. Επίσης το κάστρο περικυκλώνεται από τρεις ανεμόμυλους οι οποίοι προσφέρουν εκτός από απίστευτη θέα στο λιμάνι της Πόθια, εικόνες από το παρελθόν τότε που φιλοξενούσαν λεπρούς. Όποιος λοιπόν επιθυμεί να μάθει την ιστορία του Κάστρου και των ανεμόμυλων μπορεί να ρωτήσει τους βοσκούς που βρίσκονται με τα κοπάδια τους και δίνουν μια γραφική παρουσία στο Κάστρο.

Το 2^ο Κάστρο αποτελεί αυτό της χώρας Καλύμνου το οποίο είναι μεγαλύτερο και βρίσκεται στο ενδιάμεσο της σημερινής πρωτεύουσας του νησιού, της Πόθιας και της εξοχικής περιοχής του Πάνορμου. Απλώνεται στην κορφή ενός απόκρημνου βράχου που έχει ύψος 300 μέτρα περίπου. Είναι οχυρωμένο απ' όλες τις πλευρές, παρ' όλο που αρκετά σημεία είναι απόκρημνα και πολύ ψηλά. Τα τείχη έχουν ύψος 6 με 7 μέτρα, εκτός από τις απόκρημνες πλευρές, που φτάνουν τα 2 με 3 μέτρα. Είναι κτισμένα με ακανόνιστες πέτρες και με πλίνθους (τούβλα) στα μεσοδιαστήματα.

Σε διάφορα μέρη του τείχους υπάρχουν επάλξεις. Έχει δύο εισόδους, την κύρια στη νοτιοδυτική πλευρά και μία στη βορειοδυτική πλευρά, το «πορτέλι» ήταν μια δευτερεύουσα είσοδος που ανοίχθηκε κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας για την προστασία και ασφάλεια των ντόπιων.

Από το σπουδαίο αυτό κάστρο ,που την εποχή της ακμής του είχε τη δυνατότητα να φιλοξενήσει γύρω στους 2000 ανθρώπους, σώζοντας σήμερα δέκα εκκλησίες που είναι διακοσμημένες με τοιχογραφίες του 14^{ου}, 15^{ου}, 16^{ου} και 18^{ου} αιώνα. Αυτό είναι: Κοίμηση Θεοτόκου (14^{ος}), Πρόδρομος (14^{ος}), Σταυρός (1506 μ.Χ.), Αγ. Γεώργιος – Αγ. Άννα (1519 μ.Χ.), Ανάληψη (αρχές 16^{ου}), Αγ. Παρασκευή (αρχές 16^{ου}), Αγ. Νικόλαος (αρχές 16^{ου}), Μεταμόρφωση (αρχές 16^{ου}), Αγ. Νικήτας (αρχές 16^{ου}) και Αγ. Γεώργιος (αρχές 19^{ου}). Αξίζει να σημειωθεί ότι σώζονται δύο υδατοδεξαμενές, το ελαιοτριβείο καθώς και στη μέση του ανατολικού τείχους διατηρείται ένας πύργος, πάνω στο οποίο έμπαιναν κανόνια.

Το Μεγάλο Κάστρο κτίστηκε το 10^ο αιώνα, κατά την εποχή της δυναστείας των Μακεδόνων. Μέσα σε αυτό έμειναν Καλύμνιοι μέχρι το 1750. Μετά από αυτήν την περίοδο όταν έπαψαν οι πειρατικές επιδρομές, οι κάτοικοι του Κάστρου άρχισαν να κτίζουν σιγά – σιγά νέα σπίτια κάτω από αυτό και να φτιάχνουν τους πρώτους συνοικισμούς: Κοκχαλαριά, Γιακχά, Βαθύ, Στημένα. Σε 50 περίπου χρόνια το Κάστρο είχε αδειάσει ενώ η χώρα άρχισε να ακμάζει με γρήγορους ρυθμούς και ο κόσμος να απλώνεται σε όλο το νησί. Η Χώρα αποτελεί την πρωτεύουσα του νησιού κατά το 18^ο και 19^ο αιώνα. Μετά το 1850 άρχισε να χτίζεται η Πόθια, η οποία έμελλε να γίνει και η νέα πρωτεύουσα του νησιού. Είναι φανερό το ενδιαφέρον που παρουσιάζει το Κάστρο της χώρας από ιστορικής απόψεις. Μπορεί να πει κανείς πως υπήρξε ο μεγάλος φρουρός για τους Καλύμνιους για πολλά χρόνια έτσι ώστε το νησί σήμερα να απαριθμεί πολλούς κατοίκους. Αξίζει να σημειωθεί πως βρίσκεται ξεναγός στο κάστρο έτσι ώστε να ενημερωθεί οποιοδήποτε θέλει να γνωρίσει τον αρχαίο κόσμο του νησιού....

Στο νησί των σφουγγαράδων υπάρχουν πολλά ιστορικά μνημεία που χρίζουν μεγάλο ενδιαφέρον ,όπως τα ερείπια του περίφημου ναού του Καλυδνέως Απόλλωνος καθώς και τάφοι που χρονολογούνται περίπου στην Ομηρική εποχή. Ο ναός χτίστηκε στα

Ελληνιστικά χρόνια και πολλά αρχιτεκτονικά του μέλη χρησιμοποιήθηκαν ως οικοδομικά υλικά για την κατασκευή της εκκλησίας του Χριστού της Ιερουσαλήμ που λέγεται ότι χτίστηκε από την Αγία Ελένη.

Στην περιοχή του Βαθύ παρουσιάζεται αρχαιολογικό ενδιαφέρον. Στην θέση Στημένα είναι τα ερείπια της προϊστορικής Ακρόπολης. Στην θέση Μετόχι υπάρχουν τα λείψανα ενός αρχαίου ναού και κοντά στο λιμάνι τα ερείπια ενός Πύργου κλασικής εποχής.

Μπορεί κάποιος επισκέπτης να ενημερωθεί για την θέση των αρχαίων μνημείων από το τουριστικό περίπτερο που βρίσκεται στην κεντρική πλατεία του νησιού. Επίσης δίνονται πληροφορίες για τα μέσα συγκοινωνίας που οδηγούν τον τουρίστα στα μνημεία.

1.11 ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Οι Καλύμνιοι διακατέχονται έντονα από την χριστιανική πίστη με αποτέλεσμα στο νησί να είναι διάσπαρτα 365 εκκλησιάκια, όσες είναι και οι μέρες του χρόνου. Αυτά μπορεί να τα συναντήσει κάποιος ακόμη και στο πιο απόκρημνο βουνό, στο πιο απομονωμένο και δύσβατο σημείο δημιουργώντας έτσι πολλές γραφικές εικόνες.

Στην πρωτεύουσα, την Πόθια η παλιά μητρόπολη Χριστός ξεχωρίζει για το ξυλόγλυπτο τέμπλο της (από το διάσημο γλύπτη Γιαννούλη Χαλέπα) ενώ έχει και μεγάλη ιστορική σημασία για το νησί. Στην εκκλησία αυτή υψώθηκε η Ελληνική Σημαία το 1941 που σήμανε την ένωση του νησιού με την Ελλάδα.

Η εκκλησία του Αγίου Νικολάου ,πολιούχο του νησιού και προσάτη των ναυτικών δεσπόζει επιβλητικά στο λιμάνι της Πόθιας. Οι αγιογραφίες του είναι σπάνιας ομορφιάς και ιστορικής σημασίας.

Σ' ένα από τα πιο ψηλά βουνά του Βαθύ βρίσκεται κρυμμένη η εκκλησία της Παναγιάς Κυρά-Ψηλής που η θαυματουργή της εικόνα είναι χωμένη σε μια σπηλιά. Σύμφωνα με τη λαϊκή παράδοση ήρθε στα χέρια ενός ναυτικού μετά από ένα όνειρο που είδε γι' αυτήν Στη γιορτή της , το Σεπτέμβριο πιστοί από όλη τη Ελλάδα έρχονται με τάματα για να προσκυνήσουν την εικόνα Της.. Το μονοπάτι προς την εκκλησία είναι δύσβατο αλλά όμως δε στέκεται εμπόδιο στην επιθυμία αυτών που θέλουν να τη επισκεφτούν.

Στο λιμάνι του νησιού όταν πλησιάζει ένα πλοίο το πρώτο πράγμα που φαίνεται είναι ο εντυπωσιακά φωταγωγημένος ναός του Αγίου Σάββα και δέος προκαλεί ο επιβλητικός Σταυρός του, σύμβολο της Ορθοδοξίας. Ο ιερός ναός του Αγίου Σάββα αποτελεί ένα σύγχρονο έργο τέχνης και οι δύο τεράστιων διαστάσεις καμπάνες του λέγεται πως όταν ηχούν ακούγονται ως το νησί της Πάτμου. Δίπλα στο ναό στεγάζεται το πιο παλιό μοναστήρι του νησιού στο οποίο υπάρχει το σκήνωμα του Αγίου Σάββα του Καλύμνιου. Σε

τακτές χρονικές περιόδους ομάδες ανθρώπων έρχονται να προσκυνήσουν τα ιερά λείψανα του θαυματουργού Αγίου Σάββα.

Το μεγαλύτερο και γνωστότερο μοναστήρι του νησιού είναι αυτό της Αγίας Αικατερίνης .Μετράει πάνω από 100 χρόνια ζωή και είναι το μοναδικό που δέχεται ακόμα γυναίκες οι οποίες επιθυμούν να μονάσουν. Όλα τα υπόλοιπα σχεδόν έχουν ερημώσει ενώ αυτό διατηρείται ακόμη «ζωντανό». Η Αγία Αικατερίνη λειτουργεί σαν ένας μικρόκοσμος και οι μοναχές της είναι αυτόχθονες. Οι κοιτώνες της μονής έχουν χωρητικότητα 100 ατόμων θηλυκού πάντα γένους που αν επιθυμούν μπορούν να φιλοξενηθούν και να βοηθήσουν τις μοναχές με τις διάφορες δραστηριότητες τους.

Στο δασύλλιο της περιοχής του Πανόρμου βρίσκεται το μοναστήρι του Αγίου Παντελεήμονα. Δυστυχώς μόνο ένας καλόγερος ζει μόνιμα στο μοναστήρι και είναι υπεύθυνος για τη συντήρησή του. Η εκκλησία «βλέπει» σε μια βραχονησίδα πάνω στην οποία έχει κτιστή το εκκλησάκι της Αγίας Κυριακής, μητέρας του Αγίου Παντελεήμονα. Σύμφωνα με την παράδοση επειδή ο Άγιος θέλει να βλέπει τη μητέρα του από απέναντι δεν επιτρέπει κανένα εμπόδιο γι' αυτό ακριβώς το λόγο δεν υπάρχει πόρτα στο ναό. Λέγεται πως πολλές φορές που έμπαινε πόρτα ο Άγιος την πετούσε. Κάθε χρόνο στην ονομαστική του γιορτή διοργανώνεται έξω από το μοναστήρι πανηγύρι, όπου μεγάλο πλήθος πιστών συρρέεται για να προσκυνήσει τη θαυματουργή εικόνα του «Μεγάλου Γιατρού».

1.12 Θαλάσσιος Τουρισμός – Ιστιοπλοΐα

Στην μαρίνα του νησιού πλέουν δεκάδες ιστιοφόρα παντός τύπου και μεγέθους. Τα περισσότερα από αυτά είναι ενοικιαζόμενα έναντι αδράς αμοιβής. Αυτά προσφέρουν την ευκαιρία σε αυτούς που αγαπούν τη θάλασσα να κάνουν το γύρο όλου του Αιγαίου και να δουν από κοντά τις ομορφιές των νησιών του.

Κάθε χρόνο από τον Π.Ο.Ι.Α.Θ. (Πανελλήνιος Όμιλος Ιστιοπλοΐας Ανοικτής Θαλάσσης) διοργανώνεται το Διεθνές Ιστιοπλοϊκό Ράλι Αιγαίου το οποίο είναι ένας ιστιοπλοϊκός αγώνας με μακρά ιστορία. Είναι το παλαιότερο και λαμπρότερο ιστιοπλοϊκό γεγονός στον ελληνικό θαλάσσιο χώρο. Από το 1964 συγκεντρώνει διαγωνιζόμενους από όλο τον κόσμο αλλά και ολόκληρη την Ελλάδα. Κάθε χρόνο τα ελληνικά σκάφη δίνουν το παρόν στην γραμμή εκκίνησης, σκάφη κατηγοριών Ims και Orc club. Ανάμεσα τους υπάρχουν τα καλύτερα σκάφη και τα πιο εκπαιδευμένα πληρώματα της Ανατολικής Μεσογείου που έρχονται αντιμέτωπα σε μια μάχη γοήτρου.

Το ράλι διοργανώνεται στην αρχή του καλοκαιριού την καλύτερη εποχή λόγω των ιδανικών συνθηκών που επικρατούν στην ευρύτερη περιοχή του Αιγαίου. Ένας πολύ σημαντικός παράγοντας στην επιτυχία του ράλι είναι η φυσική ομορφιά και το τοπικό χρώμα του νησιού που επισκέπτεται ή παραπλέει το ράλι κάθε χρόνο. Συνήθως καλύπτει αποστάσεις τάξης 400-500 ναυτικών μιλίων από τις αρχές μέχρι τα μέσα Ιουλίου. Η γραμμή εκκίνησης στήνεται έξω από τον Πειραιά και τα νησιά – σταθμοί είναι διαφορετικά κάθε χρόνο.

Η Κάλυμνος συμμετείχε στο 36^ο ράλι Αιγαίου το 1999 και 42^ο ράλι Αιγαίου το 2005. Στις διαδρομές οι ενδιάμεσοι σταθμοί ήταν Φάληρος – Ίος – Κάλυμνος – Νάξος και Φάληρο – Σαντορίνη – Κάλυμνος – Σύρος – Βουλιαγμένη. Στο 42^ο ράλι Αιγαίου η εκκίνηση έγινε από την Κάλυμνο όπου 47 σκάφη του στόλου ξεκίνησαν με

προορισμό το νησί της Νάξου. Οι κάτοικοι του νησιού υποδέχτηκαν τα πληρώματα με το μοναδικό Αιγαιοπελαγίτικο τρόπο και πρόσφεραν τις υπηρεσίες τους για την όσο το δυνατόν καλύτερη διαμονή και ψυχαγωγία των ιστιοπλόων.

Τα τελευταία χρόνια το ράλι διαφημίζεται μέσω ραδιόφωνου, τηλεόρασης και διαδικτύου και μεταδίδεται ζωντανά μέσω διαδικτύου με φωτογραφίες, σχόλια, e-mail κατά τη διάρκεια του αγώνα. Αυτό έχει κάνει αρκετά διάσημα τα νησιά σταθμούς που έχουν τουρισμό κατά τη διάρκεια όλης της θερινής σεζόν, ανάμεσα σε αυτά ανήκει και η Κάλυμνος.

1.13 Τουρισμός τρίτης ηλικίας

Το πρόγραμμα εκδρομών για δικαιούχους Εργατικής Εστίας δίνει τη δυνατότητα σε 37.500 άτομα του Κ.Α.Π.Η. από όλη την Ελλάδα να ταξιδέψουν σε επιλεγμένα τουριστικά καταλύματα κατά το διάστημα από 17 Ιουνίου έως 24 Σεπτεμβρίου. Ένα από τα επιλεγμένα τουριστικά καταλύματα είναι το νησί της Καλύμνου που προσφέρεται για ψυχαγωγία, ξεκούραση σε άτομα της τρίτης ηλικίας. Αξίζει να σημειωθεί πως το νησί διαθέτει την κατάλληλη υποδομή για να υποδεχθεί ηλικιωμένους επισκέπτες. Διαθέτει ιαματικά νερά στην περιοχή Θέρμα για την εξυγίανση των παθήσεών τους, διαθέτει σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους που η ιστορία τους χάνεται στα βάθη των αιώνων. Οι αγαπημένοι όμως προορισμοί των ατόμων της τρίτης ηλικίας είναι οι εκκλησίες και τα μοναστήρια είναι μια ειδική κατηγορία ανθρώπων που νιώθει περισσότερο την ανάγκη να βρίσκεται κοντά στο Θεό. Άλλωστε η Κάλυμνος φημίζεται για την κατανυχτική ατμόσφαιρά της. Είναι κατάλληλος προορισμός για ξεκούραση, καλό φαγητό και ψυχαγωγία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Αύξηση τουριστικής κίνησης

Στην Κάλυμνο, την τελευταία πενταετία έχουν δρομολογηθεί προσπάθειες αναβάθμισης των συμβατικών τουριστικών υπηρεσιών με στόχο την προσέλευση ποιοτικού τουρισμού και παράλληλη ενίσχυση εναλλακτικών μορφών τουρισμού από κοινοτικές πρωτοβουλίες (Leader Plus, Interreg III) και ελάχιστες κρατικές. Τα αποτελέσματα αυτών των προσπαθειών αρχίζουν να γίνονται μετρήσιμα και εκτιμάται ότι η σταδιακή μετατόπιση από τον μαζικό προς τον ποιοτικό και πολυμορφικό τουρισμό θα δώσει τουριστική κίνηση καθ' όλη την διάρκεια του χρόνου.

Σαφώς αυξημένη σε σχέση με το 2005 σε ποσοστό από 10-15% εμφανίζονται οι φετινές κρατήσεις στη Κάλυμνο σύμφωνα με δηλώσεις του Προέδρου του Συλλόγου Ξενοδόχων Καλύμνου κ. Νικολάου Ρεΐση. Μάλιστα, είναι η πρώτη χρονιά που εμφανίζεται μια σχετική ανάκαμψη μετά τα πλήγματα που δέχτηκε ο τουρισμός μας μετά από την 11^η Σεπτεμβρίου, τον πόλεμο στο Ιράκ και το καταστροφικό 2004 με το ποδόσφαιρο και Ολυμπιακούς. Στόχος της τουριστικής Καλύμνου είναι να ανακτήσει το ενδιαφέρον των αγορών, που απείλησε ολοκληρωτικά ή μερικά τα τελευταία χρόνια όπως η Γερμανική και Αγγλική, ενώ το ενδιαφέρον όλων των τουριστικών φορέων της Νήσου είναι στραμμένη στην ανάπτυξη των ειδικών μορφών τουρισμού όπως αναρρίχησης και καταδύσεων για τις οποίες υπάρχει ισχυρό ενδιαφέρον στην αγορά. Στην συνέχεια όσο αφορά στην τουριστική περίοδο, ο Πρόεδρος Ξενοδόχων αναφέρει χαρακτηριστικά οτι ως και μερικά χρόνια πριν διαρκούσε απ' τις αρχές Μαρτίου έως τέλος Νοεμβρίου. Τώρα μετά βίας διαρκεί απ' τις αρχές Μαΐου ως τα μέσα Οκτωβρίου. Αυτό βέβαια αφορά το μαζικό – παραθεριστικό τουρισμό. Αντίθετα με τις ειδικές μορφές τουρισμού στην Κάλυμνο όπως με την αναρρίχηση, παρουσιάζεται όχι απλά τάση επέκτασης της τουριστική περιόδου αλλά τουριστική κίνηση καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

2. Νέες θέσεις εργασίας

Στο νησί της Καλύμνου ο τουρισμός είναι η κύρια οικονομική δύναμη και το βασικό εργαλείο προώθησης της ανάπτυξης των οικονομικών και κοινωνικών της ανισοτήτων. Η προώθηση και ανάπτυξη των ειδικών μορφών τουρισμού αποτελεί μια πολύ καλή διέξοδο στα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η Κάλυμνος. Είναι ο μοχλός της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Δίνει λύση σε προβλήματα όπως της ερήμωσης του νησιού, της ανεργίας και της κακής ποιότητας ζωής. Δημιουργεί ευκαιρίες και δίνει δυνατότητες στους νέους ανθρώπους να επενδύσουν στο μέλλον τους και την επαγγελματική τους σταδιοδρομία στο νησί.

Επειδή με την ύπαρξη του εναλλακτικού τουρισμού παρατηρείται διεύρυνση της τουριστικής περιόδου, οι ντόπιοι παραμένουν στο νησί καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου και όχι μόνο κατά τη θερινή περίοδο που έρχεται ο μαζικός παραθεριστικός τουρισμός. Μέχρι πρότινος οι νέοι αναγκάζονταν κατά τη διάρκεια του χειμώνα να μεταναστεύουν στο εξωτερικό ή να μετακινούνται στα γειτονικά πιο ανεπτυγμένα τουριστικά νησιά (Κως, Ρόδος) για εύρεση εργασίας.

Δεν αρκεί όμως να υπάρχει απλά εργατικό δυναμικό αλλά για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών πρέπει να είναι κατάλληλα καταρτισμένο. Αυτό καθιστά αναγκαίο τον προσανατολισμό των νέων σε σχολές τουριστικές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή σε ιδιωτικές έτσι ώστε να αποκτήσουν εφόδια για την εργασία τους.

Επιπρόσθετα η ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού εκτός από την επιστροφή των νέων στο νησί έχει επιφέρει στον κόσμο την πίστη του στον τουρισμό ως πηγή εσόδων. Οι ντόπιοι πλέον έχουν απόκτηση τουριστική συνείδηση και επιθυμούν να βοηθήσουν στην ευημερία του τόπου τους.

3. Βελτίωση των επικοινωνιών και συγκοινωνιών

Η Κάλυμνος μέχρι πριν κάποια χρόνια ήταν χαρακτηρισμένη ως γεωργικό νησί χωρίς αυτό βέβαια να ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Τώρα πλέον χαρακτηρίζεται ως τουριστικό με αποτέλεσμα να απορροφάει διάφορα κοινοτικά κονδύλια για την τουριστική του ανάπτυξη. Για παράδειγμα έχουν επιχορηγηθεί προγράμματα για την βελτίωση του οδικού δικτύου, τη δημιουργία του αεροδρομίου, την ανάπτυξη του λιμένα και τη δημιουργία βιολογικού καθαρισμού. Αυτά τα έργα δεν αποσκοπούν μόνο στη τουριστική ανάπτυξη του νησιού αλλά και στη βελτίωση της καθημερινότητας των ντόπιων.

Αξιζει να σημειωθεί ότι γίνονται προσπάθειες διάνοιξης περιφερειακού δρόμου για την διευκόλυνση των οδηγών και την εξοικονόμηση χρόνου. Ο Δήμος έχει φροντίσει ώστε το καλοκαίρι να γίνονται αρκετά δρομολόγια λεωφορείων από τη Πόθια – κέντρο προς όλα τα χωριά και τους τουριστικούς προορισμούς του νησιού. Το χειμώνα όμως είναι πολύ λίγα και διευκολύνει τους επισκέπτες να γνωρίσουν το νησί, αυτό γίνεται εφικτό μόνο με την ενοικίαση μοτοποδηλάτων και αυτοκινήτων.

Για το αεροδρόμιο έχουν ήδη προγραμματιστεί οι πρώτες πτήσεις εσωτερικού και κατά πάσα πιθανότητα θα μπορεί να δέχεται και charters από αυτό το καλοκαίρι.

Επειδή ο αερολιμένας κατασκευάστηκε με τις πιο εξελιγμένες προδιαγραφές θεωρείται υπερσύγχρονος και απόλυτα λειτουργικός.

Όσον αφορά το λιμάνι του νησιού αποτελεί πλέον από φέτος πύλη εισόδου – εξόδου με Τουρκία τα διαβατήριά σφραγίζονται στο νησί. Πολλά γκρουπ ξένων τουριστών που φιλοξενούνται στη Κάλυμνο και επιθυμούν να γνωρίσουν και τη Τουρκία δε χρειάζεται πλέον να περνούν από το νησί της Κω για να σφραγίσουν τα διαβατήρια τους.

Στην ακτοπλοϊκή σύνδεση δυστυχώς υπάρχουν ακόμα πολλά προβλήματα που αφορούν την έλλειψη δρομολογίων από Πειραιά το χειμώνα σε αντίθεση με το καλοκαίρι που είναι επαρκή. Άλλωστε κατά τη χειμερινή περίοδο δεν υπάρχει απευθείας δρομολόγιο Πειραιάς – Κάλυμνος με αποτέλεσμα οι επιβάτες να ταλαιπωρούνται από πολύωρο ταξίδι.

Κρίνεται αναγκαίο να αναφέρουμε ότι τα πλοία της γραμμής είναι παλιά, δυσλειτουργικά και παρέχουν κακές υπηρεσίες. Εν κατακλείδι, καλό θα ήταν τα πλοία να αντικατασταθούν από άλλα νεώτερα και πιο προηγμένης τεχνολογίας και να εκτελούνται όλο το χρόνο περισσότερα δρομολόγια. Εν ολίγοις η Κάλυμνος δεν πρέπει να θεωρείται νησί άγονης γραμμής.

4. Αναρρίχηση και κατάδυση

Το κύριο ενδιαφέρον του Δήμου έχει στραφεί στις δύο ειδικές μορφές του τουρισμού, στην αναρρίχηση και στις καταδύσεις. Η Κάλυμνος θεωρείται κορυφαίος προορισμός για αναρρίχηση παγκόσμια. Διαθέτει πολυάριθμα αναρριχητικά πεδία, σε άριστη κατάσταση με όλα τα κατάλληλα μέτρα ασφαλείας. Είναι πολύ σημαντικό γεγονός για το ακριτικό νησί η παρουσία διασήμων αναρριχητών, οι οποίοι εκτός από το αγωνιστικό μέρος θα μεταδώσουν τις γνώσεις τους και κυρίως θα προβάλουν τη μοναδική ομορφιά που διαθέτει η Κάλυμνος και τη μορφολογική της αξία στους λάτρεις αυτού του αθλήματος σε όλο τον κόσμο.

Παράλληλα οι καταδύσεις είναι άριστα δεμένες με την παράδοση και τη νοοτροπία των ντόπιων καθώς διαθέτει τις απαραίτητες υποδομές όπως το πιο σύγχρονο θάλαμο Υπέρβασης σε όλη τη Μεσόγειο, μια μεγάλη αποδεδειγμένη περιοχή για καταδύσεις αναψυχής, ένα τεχνητό ύφαλο που ποντίζεται αυτές τις μέρες και ελπίζουμε να δοθεί για καταδύσεις, μια βυθισμένη πόλη που σύντομα θα γίνει το πρώτο υποθαλάσσιο αρχαιολογικό Πάρκο.

Το χαρακτηριστικό από τις ανώτερω μορφές θεματικού τουρισμού είναι ότι διακινούν διεθνώς τουριστική πελατεία αυξημένης εισοδηματικής στάθμης με αποτέλεσμα να ανεβαίνει η ποιότητα των διαφόρων επισκεπτών. Συνεπώς ο Δήμος εκμεταλλευόμενος την αυξημένη τουριστική ζήτηση σε αυτά τα δύο σπορ έχει οργανωθεί κατάλληλα έτσι ώστε με τη δημιουργία των φεστιβάλ να διαφημίζεται το νησί παγκοσμίως. Αξίζει να σημειωθεί η προβολή εκπομπών και ντοκιμαντέρ με θέμα τις καταδύσεις και τη αναρρίχηση σε ξένα – γνωστά διεθνώς κανάλια.

5. Βελτίωση ανταγωνιστικότητας

Στο ερώτημα αν μπορεί να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα η απάντηση είναι σαφώς και μπορεί. Αυτό προϋποθέτει να γίνουν μεγάλες προσπάθειες για την προβολή του εξειδικευμένου τουριστικού προϊόντος του νησιού. Ήδη κάθε χρόνο γίνονται οργανωμένα ετήσια αναρριχητικά και καταδυτικά festival όπως επίσης συμμετοχή σε εξειδικευμένες εκθέσεις. Συνοψίζοντας στις ειδικές μορφές τουρισμού η Κάλυμνος είναι άκρως ανταγωνιστική σε διεθνές και εθνικό επίπεδο και έχει όλες τις δυνατότητες να σταθεί επάξια απέναντι στους μεγάλους καταδυτικούς προορισμούς στη Μεσόγειο όπως Μάλτα, Κύπρος και Τουρκία.

Όμως το ελληνικό κράτος δείχνει να απουσιάζει ελάχιστη χαρακτηρίζεται η οικονομική υποστήριξη χρονίζοντα άλυτα προβλήματα, προβληματικό ακτοπλοϊκό, έλλειψη νομοθετικού πλαισίου κτλ.

6. Επενδύσεις

Όπως έχει ήδη προαναφερθεί, επενδυτικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι επενδύσεις γύρω από την αναρρίχηση και τις καταδύσεις και εκεί προσανατολίζονται οι περισσότερες.

Η συμβουλή των προγραμμάτων επιδότησης του Β' και Γ' Κ.Π.Σ. είναι από ελάχιστα έως ασήμαντη στην αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό των τουριστικών επιχειρήσεων και φυσικά διαφοροποιείται από πρόγραμμα σε πρόγραμμα.

Το Ε.Π.Α.Ν. π.χ. που διαθέτει τεράστια πόσα με την πολύ μεγάλη γραφειοκρατία του και τους χρονοβόρους ρυθμούς του αποθάρρυνε τους υποψήφιους επενδυτές του και ελαχιστοποίησε το ενδιαφέρον τους. Αντίθετα το LEADER που διαθέτει ελάχιστα χρήματα και έχει μια υποδειγματική διαχείριση από την Αναπτυξιακή Δωδεκανήσου (ΑΝ ΔΩ), αξιοποιήθηκε πλήρως από τους επενδυτές της Καλύμνου τόσο σε ιδιωτικό όσο σε συλλογικό επίπεδο. Αξίζει να σημειωθεί για το Leader η μεγάλη συμβολή του στη δημιουργία του πρώτου συνεδριακού χώρου στο ξενοδοχείο «ELIES».

7. Καταλύματα - Προτάσεις

Από άποψη ποιότητας καταλυμάτων και υπηρεσιών δεν μπορούμε να πούμε ότι η Κάλυμνος είναι ανταγωνιστική σε σχέση με άλλους προορισμούς, αφού η μεγαλύτερη κατηγορία ξενοδοχείων που διαθέτει είναι 3 αστέρων. Από άποψη τιμών όμως σε καταλύματα αλλά και τις υπόλοιπες υπηρεσίες φαγητό, ποτό, διασκέδαση, εκδρομές είναι ανταγωνιστική αφού οι τιμές είναι καθηλωμένες σε επίπεδο του 2000. Καθιστάται λοιπόν αναγκαία η ανακαίνιση και η αναβάθμιση των περισσοτέρων ξενοδοχειακών μονάδων με νέες εξελιγμένες εγκαταστάσεις και αρτιότερες υπηρεσίες. Επίσης είναι σημαντική και η αύξηση των κλινών έτσι ώστε το νησί να μπορέσει να υποδεχτεί περισσότερους επισκέπτες. Ας μην ξεχνάμε πως οι ειδικοί τουρίστες είναι υψηλής εισοδηματικής στάθμης και απαιτούν όσο το δυνατόν πιο ποιοτικές και οργανωμένες υπηρεσίες.

8. Συνεργασία με κράτος και τοπική αυτοδιοίκηση

Το κράτος δεν δείχνει αρκετό ενδιαφέρον σ' ένα ακριτικό νησί που ανήκει στην παραμεθόριο, την Τοπική Αυτοδιοίκηση τα πράγματα είναι σαφώς πιο καλά. Μιλώντας για Τοπική Αυτοδιοίκηση πρέπει να αναφερθούμε χωριστά στο Δήμο Καλύμνου και στη Νομαρχία Δωδεκανήσου.

Ο Δήμος Καλύμνου έχει συστήσει τα τελευταία χρόνια τον Δημοτικό Οργανισμό Τουρισμού που ενεργεί ως κύριος μοχλός προβολής και προώθησης της Καλύμνου και είναι προς τη σωστή κατεύθυνση. Η Νομαρχία Δωδεκανήσου έχει το Δωδεκανησιακό Οργανισμό Τουρισμού που ενεργεί για την προώθηση της Δωδεκανήσου ως ενιαίου προορισμού. Το έργο είναι πολύ δύσκολο και πολύπλοκο αφού πρέπει να συνδυάσει εντελώς διαφορετικούς προορισμούς από άποψη τουριστικής ανάπτυξης, από άποψη τουριστικής ποιότητας, από άποψη υποδομών κ.τ.λ. Σε γενικές γραμμές οι προσπάθειες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι ικανοποιητικές.

Εν κατακλείδι η στελέχωση των φορέων που ασχολούνται με τον τουρισμό και μάλιστα με εξειδικευμένο και έμπειρο προσωπικό είναι το κλειδί για τον καλύτερο σχεδιασμό των δράσεων και τη συνεργασία του Κράτους – Τοπική Αυτοδιοίκησης και των ιδιωτών.

9. TOUR OPERATORS

Δυστυχώς οι tour operators δεν έχουν εμπλακεί στις ειδικές μορφές τουρισμού σε τέτοιο βαθμό ώστε να προωθήσουν την επέκταση του προγράμματος τους. Οι πολύ χαμηλές τιμές μερικών καταλυμάτων και η ανεξέλεγκτη λειτουργία τους, σε συνδυασμό με την παροχή από τους ίδιους Tour operators flight only, έχουν σαν αποτέλεσμα να αποκλείονται ουσιαστικά οι ίδιοι ή να θεωρούν ασύμφορη την προώθηση των ειδικών μορφών τουρισμού και μάλιστα με επέκταση της τουριστικής περιόδου. Αν δεν υπάρχει από τον Ε.Ο.Τ. έλεγχος της τιμολογιακής πολιτικής των καταλυμάτων αλλά και αλλαγή της πολιτικής Tour Operators σε σχέση με το flight only, τότε δεν υπάρχει προοπτική επέκτασης της τουριστικής περιόδου μέσω των Tour Operators. Προς το παρόν για την Κάλυμνο τουλάχιστον η επέκταση της τουριστικής περιόδου γίνεται από μεμονωμένα άτομα ή οργανωμένες ομάδες που ταξιδεύουν με ότι μέσο υπάρχει διαθέσιμο μετά το τέλος της τουριστικής περιόδου.

10. INTERNET ΚΑΙ TOUR OPERATORS

Το Internet είναι ένα ισχυρό και φθηνό κανάλι προβολής έχει όμως και τα μειονεκτήματά του. Τώρα είναι πολύ εύκολο για κάθε ενδιαφερόμενο να κάνει συγκρίσεις τιμών και παρεχόμενων υπηρεσιών όχι μόνο ξενοδοχείων στη ίδια περιοχή αλλά σε όλο τον κόσμο. Το ίδιο μπορεί να κάνει και για ολόκληρο τον προορισμό.

Οι tours operators παραμένουν ακόμα το κύριο κανάλι πωλήσεων. Αυτοί μπορούν να προσφέρουν οργανωμένα ανταγωνιστικότερα πακέτα με περισσότερη ασφάλεια και περισσότερες παροχές. Χρησιμοποιούν και οι ίδιοι το Internet και μάλιστα με τα πιο προηγμένα συστήματα κρατήσεων και προβολής. Παρατηρείται όμως τα τελευταία χρόνια με τάση να αποχωρούν οι μεγάλοι Tour Operators από τους μικρούς προορισμούς, και τους μικρούς επαγγελματίες να αναλάβουν πρωτοβουλίες, ενώ παράλληλα αφήνουν ελεύθερο πεδίο σε μικρούς tours operators και σε μεμονωμένους πελάτες.

Η Κάλυμνος είναι ένας μικρός προορισμός και επειδή τα τελευταία χρόνια στηρίζεται στη προώθηση του εναλλακτικού τουρισμού, καλό είναι να βελτιωθεί και εξελιχθεί το Internet ως κανάλι πωλήσεων. Οι ιδιαίτεροι αυτοί τουρίστες είναι συνήθως μεμονωμένοι και το Internet αποτελεί γι' αυτούς χρήσιμο εργαλείο. Όσο αφορά tours operators, δεν απειλούνται από το Internet και ειδικά όσο ελέγχουν τις αερομεταφορές. Η συμβολή τους μπορεί να θεωρηθεί πολύ σημαντική στην ανάπτυξη του τουρισμού και πόσο μάλλον του εναλλακτικού.

11. Μοναστήρια

Η ανάδειξη μνημείων και εφαρμογή πολιτικών δράσεων σε αυτά ως μια εναλλακτική μορφή αρχιτεκτονικού και θρησκευτικού τουρισμού είναι το αντικείμενο του διακρατικού προγράμματος, που υλοποιείται στο πλαίσιο της κοινοτικής πρωτοβουλίας INTERREG IIIC και έχει τον τίτλο «Monument Nomination and Pilot Implementations as an alternative form of religious and architecture tourism» ή πιο διακριτικά τον τίτλο ΜΟ.ΝΟ.ΠΙ.

Το πρόγραμμα που εγκρίθηκε στο 3^ο κύκλο υποβολής προτάσεων με συνολικό προϋπολογισμό 1.321,000 ευρώ έχει ως σκοπό να εξετάσει το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον των μοναστηριών σε σχέση με την ανάπτυξη, αξιοποίηση της πολιτικής κληρονομιάς, της ιστορίας και της τοπικής κοινωνίας.

Το εγχείρημα που επιχειρείται, προσπαθεί να εισάγει τα μοναστήρια μέσα στο ευρωπαϊκό πλαίσιο, να οδηγήσει σε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση περιφερειακής ανάπτυξης που να περιλαμβάνει τα μοναστήρια μέσα από ένα συσχετισμό με νέες μορφές τουρισμού και την ανάγκη να δημιουργηθούν δεσμοί και γέφυρες επικοινωνίας μεταξύ λαϊκών και θρησκευτικών κόσμων.

Τα μοναστήρια στη Κάλυμνο έχουν ξεκινήσει να χρησιμοποιούν νέες μεθόδους διαχείρισης, να επανεξετάσουν τη λειτουργικότητα των συνεργασιών, να αναπτύσσουν και να ανταποκρίνονται σε νέες μορφές τουρισμού.

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα αναπτύσσει κάποιες δραστηριότητες όπου τα αναμενόμενα αποτελέσματα από την υλοποίηση της πρότασης είναι εισαγωγή των μοναστηριών στη περιφερειακή και τοπική στρατηγική πολιτική και η βελτίωση των σχέσεων τοπικών αρχών και εκκλησίες, η ανάδειξη διαφορετικών προσεγγίσεων στη διαχείριση των μοναστηριών και η πρόσβαση σε νέες πηγές ανθρώπινης δυναμικότητας μέσα από την εκπαίδευση.

Συγκεκριμένα στη Κάλυμνο, πληρούνται όλες οι προϋπόθεσης για να αναπτυχθεί αυτό το πρόγραμμα. Βασικό στοιχείο αποτελεί η ύπαρξη μεγάλων ξενώνων που βρίσκονται μέσα στα μοναστήρια και έχουν τη δυναμικότητα να φιλοξενήσουν μεγάλο αριθμό πιστών που επιθυμούν να μείνουν εκεί και να επιμορφωθούν. Πρέπει όμως να επισημανθεί ότι δε πρέπει να χαθεί η γραφικότητα και όλη η ουσία των μοναστηριών.

12. Σπήλαια και κάστρα

Το νησί είναι πλούσιο από σπήλαια με έντονο αρχαιολογικό και σπηλαιολογικό ενδιαφέρον. Σε κάποια από αυτά όπως έχει ήδη προαναφερθεί βρέθηκαν ίχνη λατρείας αρχαίων θεών. Οι διάφοροι σταλαγμίτες και σταλακτίτες χρονολογούνται εκατομμύρια χρόνια και προκαλούν δέος σε όποιον τα επισκεφτεί. Όμως, η πρόσβαση στα σπήλαια είναι από μέτρια έως πολύ δύσκολη, αφού αυτά βρίσκονται σε απόκρημνα σημεία των βουνών όπου δεν έχουν κατασκευαστεί δρόμοι που να φτάνουν ως εκεί και τα μονοπάτια είναι δύσβατα και δυσδιάκριτα. Υπάρχει παντελής έλλειψη πινακίδων και χαρτών και γι' αυτό οι ξένοι επισκέπτες διστάζουν να το δουν χωρίς συνοδό. Με την κατάλληλη χρηματοδότηση θα μπορούσαν να εργαστούν στους χώρους αυτούς σπηλαιολόγοι και αρχαιολόγοι που με την πολύτιμη βοήθεια τους τα σπήλαια θα προσφέρονται για επισκέπτες (κατάλληλος φωτισμός, ωράριο επισκέπτης, ύπαρξης φύλακα κ.α.).

Το κάστρο της Χρυσοχεριάς το οποίο δεσπόζει στην περιοχή Βασιλικά αποτελεί κόσμημα ανεκμετάλλευτο. Δυστυχώς δεν έχει γίνει ακόμη καμία προσπάθεια αξιοποίησης του. Αφενός μεν υπάρχει εύκολος δρόμος πρόσβασης αφετέρου δε ελάχιστοι τουρίστες το επισκέπτονται. Επιβάλλεται να καθαριστεί να συντηρηθεί και να φυλάγεται 24 ώρες έτσι ώστε να αποφεύγονται και οι βανδαλισμοί. Οι μύλοι οι οποίοι είναι εγκαταλελειμμένοι μπορούν με τις κατάλληλες ενέργειες να γίνουν αξιοθέατα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

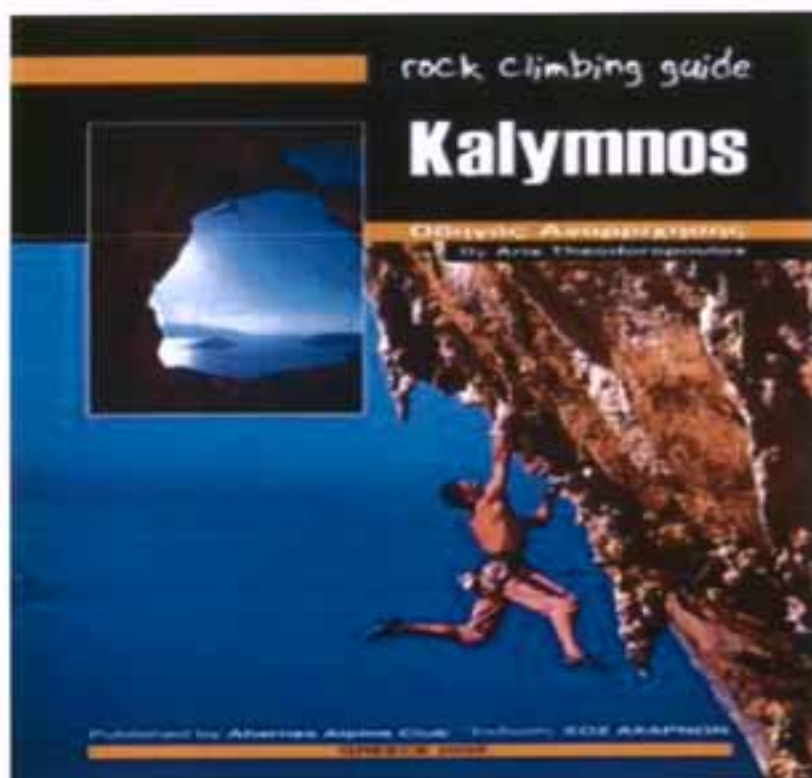
Όπως είδαμε η Κάλυμνος είναι ένα μέρος που εντάσσεται στην αναπτυσσόμενη τουριστική ζώνη και στο οποίο υπάρχουν προοπτικές για την ραγδαία αύξηση της τουριστικής κίνησης μέσω των εναλλακτικών της μορφών. Έχει δοθεί βέβαια μεγαλύτερη προσοχή στην οργάνωση και ανάπτυξη της αναρρίχησης και των καταδύσεων καθιστώντας την Κάλυμνο διάσημο προορισμό για τους λάτρεις αυτών των ειδικών μορφών τουρισμού.

Το «νησί των σφουγγαράδων» όμως έχει πολλές δυνατότητες για την ανάπτυξη και των άλλων ειδικών μορφών τουρισμού που με την κατάλληλη υποδομή και με τις σωστές ενέργειες θα αποφέρουν τα επιθυμητά αποτελέσματα. Για να επιτευχθεί αυτός ο σκοπός είναι αναγκαία η αρμονική συνεργασία μεταξύ των φορέων του Κράτους, της περιφέρειας, του Δήμου και των ιδιωτών. Ήδη τα πρώτα αποτελέσματα άρχισαν να διαφαίνονται με τη μείωση της ανεργίας, τη βελτίωση της συνολικής εικόνας του νησιού με τα δημόσια έργα που έγιναν και τη γενικότερη οικονομική ευμάρεια.

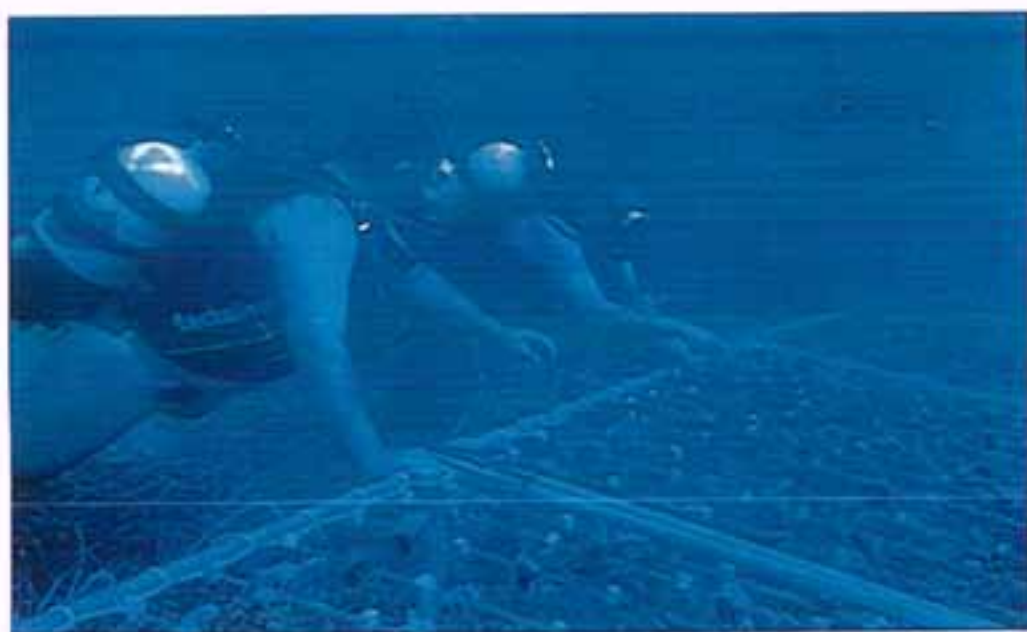
Εμείς προσπαθήσαμε να παρουσιάσουμε όσο καλύτερα και πιο αντικειμενικά τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού στην Κάλυμνο και να κάνουμε αναφορά στα αποτελέσματα, τα προβλήματα και στις προτάσεις για την αντιμετώπισή τους.

Τελειώνοντας θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους εκείνους που με την προθυμία τους συνέβαλλαν στην πραγματοποίηση αυτής της εργασίας. Αυτοί είναι, τόσο οι τουριστικοί φορείς της Καλύμνου, τον Δήμαρχο Καλυμνίων κ. Ρούσσο, την κα. Αικατερίνη Κλωνάρη (Υπεύθυνη του τμήματος τουρισμού του Δήμου) και ιδιαίτερα τον κ. Ρεΐση Πρόεδρο των ξενοδοχείων Καλύμνου. Τέλος, ευχαριστούμε τον ιδιοκτήτη της ξενοδοχειακής μονάδος «ELIES» κ. Κουλλιός για τις πολύτιμες πληροφορίες που μας παρείχε στον συνεδριακό τουρισμό.

П
А
Р
А
Р
Т
Н
М
А

ΚΑΤΑΔΥΣΕΙΣ

ΤΟ ΓΕΡΑΚΙ ΜΑΥΡΟΠΕΤΡΙΤΗΣ

Φωτογραφίες

ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΣΠΗΛΑΙΑ - ΚΑΣΤΡΑ

ΤΟ ΝΑΥΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΛΥΜΝΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΙΣΤΙΟΠΛΟΪΑ –ΡΑΛΙ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Νίκος Ηγουμενάκης, Κώστας Καραβίτης, Περικλής Λύτρας, (1998). Εισαγωγή στον Τουρισμό
2. Βαρβαρέσσας (1999). Οικονομικές Προσεγγίσεις
3. Λαλούμης Δ και Ρούπας Β. (1998). Διοίκηση Τουριστικών.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

1. Τουριστική Αγορά – Οκτώβριος 2004, τεύχος 174, μηνιαίο περιοδικό για την τουριστική βιομηχανία.
2. Τουρισμός & Οικονομία

INTERNET – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. www.traveldailynews.gr/
2. www.teries.gr/
3. www.Kalymnos.gr/
4. www.Kalymnos-holidays.gr/
5. www.Kalymnosinto.gr
6. www.hotelelies.gr/
7. www.holidaysshop.gr/
8. www.greekdivers.com/
9. www.Aalcoelonorae.gr/
10. www.ypai.gr/
11. www.ypan.gr/
12. www.Kynigos.net.gr/
13. www.aegeanrally.gr
14. www.posgamea.gr/

